

№ 15 ბაუმარჯოს თავისუფალ ხელმოწევაზე
 თავისუფალ საქართველოში!
 ბაუმარჯოს საქართველოს
 დემოკრატიულ რესპუბლიკას!

ფასი 15 მანეთი

„თეატრი და სცენა“

წლიურად 500 მან., ნახევარი წლით 250 მან. თითო ნომერი — 15 მან. ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში, ბაზრის ქუჩა № 20 ალექსანდრეს ბაღის პარდაპირ; ფოსტით: თბილისი, რედაქცია „თეატრი და სცენა“ იოსებ იმედაშვილს. ტელეფონი № 4-73.

დაარსების წელიწადი მეთექვსმეტი, გამოცემის მერვე
 სათეატრო, სალიტერატურო, სამუსიკო, სამხატვრო და საზოგადოებრივ შინაარსის ყოველკვირეული ჟურნალი.

დაკრსლა 1910 წ.

კვირა, აპრილის 25

გამოცემა 1920 წ.

მიშელ დ'არიანი — ნანობაშვილი
 საოპერო მსახიობ-მომღერალი
 (მისი ვასტროლების გამო სახელმწიფო თეატრში)

სახელმწიფო დღიური

რეჟისორი გვიპირია.

ჩვენმა შორეულმა წინაპრებმა წარმართი ერთი მონათლეს, ქრისტიანობის დასამკვიდრებლად საგანგებო მოციქული მღვდელმსახურნიც გამოიწვიეს და ეკლესია—ტაძრები ააგეს.

ეს იყო მას უამსა შინა!

დღეს არა ნაკლებ წარმართია ჩვენი ერი, ხელოვნების სხივებს მოკლებული.

ეს არა ერთხელ მითქვამს.

საბედნიეროდ, ჩვენი ხალხი შინაგანი აღლოთი გრძნობს ხელოვნების საჭიროებას, აგერ-იგერ სდგება დრ. წრეები, აფიშფიშებენ „თეატრებს“, მაგრამ წმიდა ხელოვნების ცეცხლი მინც ისე არა ღვივის, როგორც საჭიროა.

ერთი მიზეზი—შესაფერი პიესების უქონლობა, მეორე—დარბაზების სიმცირე, მესამე — უმთავრესად ურეჟისორობა.

წერილ დაბა სოფლებს რომ თავი გავანებოთ, სხვილ ქალაქებშიც კი არ მოიპოვება რეჟისორი.

და საერთოდ გვყავს-კი რეჟისორი?

მართალია, ერთი უცხო დიდი მსახიობი იტყუდა ხოლმე—რეჟისორი, აი, აქ გულში მყავსო. —მაგრამ ის ჩვენს სცენის მოყვარულ მსახიობებზე ხომ ვერ ითქმის, რომელთაც, ბევრ შემთხვევაში, გული ნაკლებად აქვთ გამოზარი და, ბევრს მათგანს, ვერც თავი აქვს შესაფერად მომზადებული?

ჩვენი სათეატრო ხელოვნების ამ ნაკლს უნდა მიექცეს უდიდესი ყურადღება:

საჭიროა საგანგებო სარეჟისორო კურსები რეჟისორი წლიური ჯამაგირით დაგულეებული. ამ კურსებზე შესაფერად მომზადებული ხალხი უნდა გაიწვითნას და შემდეგ ყველა დაბასოფელს ანუ ქალაქს პირველ მოთხოვნილებისთანავე გაუგზავნოს.

თუ-კი სხვადასხვა მოხელენი გვყავს, ჯარი, გვარდია, მასწავლებლები, სხვადასხვა დარგის ინსტრუქტორნი, მილიცია და სხვ., ნუ თუ ასეთივე ყურადღებით არ უნდა მოვეპყრათ იმათ, რომელთაც ხალხი ზნეობა-გონებით უნდა აღმადლონ. განასპეტაკონ და ნამძვილ მოქალაქეებად გადააქციონ?..

საჭირო თანხა ხელოვნების კომისიამ, ერობაში და სხვადასხვა ორგანიზაციებმა უნდა გამოიღონ.

ვინ უნდა მოგვიზადოს რეჟისორი?

ამისათვის გვყავს თითო-ორიოლა მომზადებული პირი, მუსიკოს-მომღერალნი, მხატვარ-მოქანდაკენი და სხ. გარდა ამისა, ამ ჯამად თბილისში ბევრი უცხო ხელოვანია, რომელთა ცოდნით შეიძლება ვისარგებლოთ. მართალია, როგორც დანაღებს, ისე მოსკოველებს ვერ ვენდობით. მაგრამ განთქმულ სამხატვრო თეატრს კი, ხელოვნების ნაწილში, არა თუ ვენდობით, ვითაყვანებით!.. აი, ყველა ეს ძალაიან უნდა გამოვიყენოთ.

სამხატვრო თეატრი.

განა ენა იტყვის და კალამი აღწერს იმ ხელოვნურ სრულყოფას, რასაც მოსკოველი ხელოვანი გვიჩვენებს?

აი, ვის შეუძლიან ამაყად სთქვას: წმინდა ხელოვნების წმინდა ქურუმი ვარო.

სასცენო ხელოვნების რომელ მხარეს აიღებთ, რომ ამ ქურუმით უმადლესად არა ჰქონდეთ განვითარებული და სრულქმნილი?! ხმა, გამოთქმა, დროს შესაფერი მორთვა-ჩაცმა, მიმოხვრა, ღიმილი თუ სიცილ-ტირილი. სახისმიტყვევლება, შინაგანი განცდა, უსიტყვო თამაში — აი ვისა ჰქონიათ უაღრესად დამთავრებული.

ჰეშმარიტად, მოსკოველ ხელოვანთ ხელოვნების სფეროში ახალი მიმდინარეობა შეიტანეს.

დაე, ეს ახალი ჩვენშიაც ჩამოინერგოს. სალაში და გულთათი მაილობა სასცენო ხელოვნების ამ უმადლეს ქურუმთ! დაე, ნუ ვაჰქრება უკვალოდ მათი ჩვენი ყოფნა!..

„პოეზიის დღე“.

და ჩვენში რომ ხელოვნებამ მკვიდრი ნიადაგი გაიდგას, მის ერთი უძლიერესი ნაკადიც უნდა გაძლიერდეს.

მე მოვასწავნებთ საზოგადოთ მწერლობაზე და კერძოთ პოეზიაზე.

ამაზე ბევრი ლაპარაკი საჭირო არ არის. ჩვენი ხალხი ბუნებით პოეტიცა, თვითშემოქმედი და პოეზიის დიდი მოსიყვარულე.

რუსეთის ჩექმის ბატონობა იყო, რომ ჩვენმა ხალხმა მშობლიურ პოეზიის საიდუმლოების შეგნება განცდა დაჰკარგა.

ამიტომაც არის, რომ ბოლო დროს ბევრი ამტოვებელი „პოეტი“ მოველინა ჩვენს პოეზიას.

პოეტი არა გულით, გრძნობით, მშობლიურ გულწრფელ განცდით, არამედ ყალბი უცხოური შეშვეცნებით.

საბედნიეროდ ქართველმა მწერალმა დანიყო თავისი თავისი ძიება. მიაგნებს კიდევ.

ქართველ მწერალთა უკანასკნელმა კონფერენციამ უკვე სთქვა თავისი სიტყვა, როდესაც შეთანხმებით საბჭო აირჩია, სხვა და სხვა მიმდინარეობის მწერლებით შემდგარი *)

საბჭოს ბევრი საქმე აქვს მინდობილი: ნამდვილი ლიტერატურული ერთდროული თუ დროგამოშვებითი კრებულის გამოცემა, ღარიბ მწერალთა შემწეობა და სხ.

ამისათვის კი სახსარია საჭირო.

სახსარის შესადგენად, ყრილობამ გადაწყვიტა, სხვათაშორის, დაწესებულ იქმნეს „პოეზიის დღე“, რომელიც მთელ საქართველოში გაიმართება მაისის 7.

ამ დღის გამოვა საგანგებო გაზეთი, მოეწყობა დილა-საღამოები მწერალ-მკასანთა მონაწილეობით და სხ.

ვისაც სილამაზე—მშვენიერება უყვარს, ვისაც ჩვენი ერის თვითშემოქმედების გაღრმავება სურს, ვინც მშობლიურ დამოუკიდებელ აზროვნების შექმნას ისურავებს, შეეცადება ამ „პოეზიის დღე“ მთელ საქართველოში ღირსეულად ჩაიაროს, როგორც მოთას, აკაკის და ილიას სამეფუფოს შეშფერის.

იოსებ იმედაშვილი.

სახალხო თეატრის სპ-პარტი

სახალხო თეატრის გავრცელება და განვითარება საქართველოში დიდი საკულტურო მოვლენაა. დღეს არ არის დარჩენილი არცერთი მნიშვნელოვანი კუთხე, არც ერთი ქალაქი, თუ დაბა, სადაც სახალხო სცენა, თუმცა ღარიბი მოწყობილობით, მაგრამ მინც მუდმივ მეტყველი არ მოქმედებდეს.

ყველგან—საქართველოს კიდით-კიდემდე—უანგარო მუშაკნი და მსახურნი ხელთვნებისა, მონახისე სცენის მოღვაწენი დაუცხრომლად მუშაობენ. აშენებენ სახალხო სახლებს, აწყობენ წარმოდგენებს და ჩვენი მშრომელი ხალხის გულში და სულში ანიჭებენ ლამაზს სიყვარულისას, მშობა-ერთობისას, აღვიძებენ მძიმებულ გრძობას სათნობისას და სილამაზის და მშვენიერების გრძნობით ჰქარაგვენ მამურობა არსებებს.

ყველგან, სადაც არ უნდა მიხვიდეთ: მიყრუებულ სოფელში, თუ ქალაქად, რკინის გზაზე, თუ ჯარში, ქარხანა-ფაბრიკებში, თუ გვარდიშა, ყველგან შეხვედებით ამ ჯგუფებს, ყველგან იხილავთ მათ მუშაობას!..

*) არჩეული არიან (ანზანთა რიგზე): ს. აბაშელი, ილ. ალდაძე, ივ. გომართლი, ი. გრიშაშვილი, პ. იაშვილი, ვ. კოტეტიშვილი, ნ. ლორთქიფანიძე, კ. მაყაშვილი, ოპოლი მეუბა, აკ. პაპავა, ვ. რუსხაძე, ტ. ტაბიძე დალ. ჯაფარიძე.

ქართველ ხალხს შეუძლია იამაყოს ამ მოვლენით იგი მაჩვენებელია მიიი კეთილშობილური სულის მოძრაობისა, იგი უკვე საბუთია იმისა, რომ ჩვენს დემოკრატის აქვს ბუნებრივი ნიჭი განათლების და კულტურის შეთვისებაში. სახალხო თეატრი დღეს ჩვენი დემოკრატიის შეთანხმებულად არის გადაქცეული, მან მთელის თავისი აზრებით შეიყვარა იგი

და შეიყვარა იმიტომ, რომ აქ, თეატრში, ისმენს იგი ცოცხალ სიტყვას, ცოცხალ აზრს ცხოვრების სინამდვილიდან ამოღებულ გრძნობით გამოთარს; აქ განიცდის იგი ადამიანს სულის ტრანსფერ-ვალებას და სიხარულს, აქ სწავლობს სიყვარულს, თანაგრძნობას მოყვანისადმი.

სახალხო თეატრში იზრდება ჩვენი დემოკრატია სულიერად, ფაქიზდება ზნეობრივად, იწერებინება მოქალაქობრივად და დიდა მისი როლი, დიდა მისი დანიზნულება და მით უფრო დიდა და ფასდაუდებელი უანგარო შრომა სკენის მუშაკთა.

ეს მუშაკნი, მონახისენი, იმავე დემოკრატიის წრეს ეკუთვნიან, მისი შეილება არიან, იქვე ტრიალებენ და მოქმედებენ. ავიტომ იქ არ არის ზღვარი სცენისა და მაყურებელს-შორის. იქ სკენის მუშაკი და მაყურებელიც ერთი და იგივე სულის-კვევებით არიან შეპყრობალი, ერთი გრძნობით შეტვრთ გული.

ამიტომ მათი თანაშემოლობა ნაყოფიერია, უფრო ფაქიზათ ზრდის ხალხის სულსა და გრძნობას, უნგრავს კეთილშობილ აზრებს და აჩვენებს თავის-თავისა და სხვის პატივისცემას.

ყველა ეს თვისება აკლია ბურჟუაზიულ თეატრს, სადაც იზრას და სიტყვის მაგიერ ბატონობს ეფექტი. და იგი უფრო ვასართობს, მოცლილია თავის შესაქცევ წარმოადგენს, ვიდრე სულის გაფაქიზებისა და აღზრდის დაწესებულებას.

ამიტომ სახალხო თეატრს, როგორც ჩვენი დროის ეკლესიას, სადაც ადამიანი სულიერად განსვენდებასათვის მიიწრაფვის, განუსაზღვრელად მეტი მნიშვნელობა აქვს, ვიდრე სხვა დაწესებულებას.

თუ ეს ასეა, მაშინ მას, განსაკუთრებული ყურადღება და დახმარება სჭირდება ყოველს მართი.

ჩვენ ვიცით, რომ ხალხი დიდს თანაგრძნობით ეკიდება მათი დანხარების სქემებს და არ ზოგავს შევირთულბას თვითმარნეულობათა, ერთობათა, კოოპერატივთა და ამხანაგობათა სალორკობიდან, რომ ეს საქმე ჯეროვან ნიადაგზე იქნეს დაყენებული.

მაგრამ მარტო ასეთი დახმარებით საქმე ფონს ვერ გავ.

საჭიროა თვითმიქმედება სკენის მუშაკთა, საკუთარი თათნობით გამაგრება სახალხო თეატრის საძირკვლებისა.

ეს კი შეიძლება მხოლოდ იმ საშუალებით, რომელსაც ყველაზე მეტი გასავალი აქვს ჩვენს დროში, და რომელსაც ორგანიზაცია და ძალთა გაერთიანება ჰქვია.

საქართველოს სახალხო თეატრის მუშაკნი, შეერთდით!

აი, ლოზუნგი, აი ძახილი, რომელიც უნდა ესმას დღეს ყველა სკენის მოყვარეს! შექმნა რაიმე კავშირისა, ერთი ორგანიზაციისა სახალხო თეატრის გარშემო—მომენტის მოახუნებლება

ნუ დაგვ ეწყვიდება, რომ სახალხო თეატრს აქვს თავისი განსაკუთრებული ღიზნები და თვისებები, რომელთა

ფ უ რ ც ლ ე ბ ი

III

მხატვრული გ. ცდა

ჯეროვანი გარკვევა აუცილებელია. საჭიროა შემუშავება ერთგვარი საფუძვლების, რომელზედაც უნდა დაიყაროს სახალხო თეატრის მუშაობა ჩვენში, რომ დანიშნულება შეასრულოს.

ჩვენ კი ვიცით, რომ თუმცა თავგამოდებით სწარმოებს ყველგან მუშაობა, მაგრამ ყველა მუშაობს თავთავის კუთხეში თავისებურად, არ იცის რას აკეთებენ და როგორ აკეთებენ ამ დარგში მისი მეზობლები — სხვა კუთხის სცენის მუშაკნი. არ არის მათ შორის არავითარი კავშირი, აზრთა გაცვლა-გამოცვლა, ურთიერთის სისტემატიური დახმარება და მით უფრო რაიმე ორგანიზაციული კავშირი.

ეს ვარემოება საზიანოა საქმისათვის და ასეთი დაქსაქსულობა საბიელზე მუშაობაში სახიეროს ათას მოიტანს.

ამიტომ აუცილებლად საჭიროა საქართველოს სახალხო თეატრის მუშაკნი გამოიხეიბონ ერთმანეთს და ამა თუ იმ ერთობზე, რომელიც წამოიჭრება ამ საქმის გარშემო, ერთმანეთს აზრი გაუზიარონ და შეთანხმებულად ვაატარონ ესა თუ ის ზომა თავის მუშაობაში.

ამისათვის კი ყოველად საჭიროა სახალხო თეატრის მოღვაწეებს ჰქონდეთ სარეთო ორგანო, სადაც შეედოთ მათ თავისი აზრის თავისუფლად გამოთქმა.

ერთადერთი ორგანო ჩვენში, რომელიც ათი წლის განმავლობაში ემსახურებოდა სახალხო თეატრს, არის „თეატრი და ცხოვრება“, რომლის ფურცლები ყოველთვის იღია მათთვის.

ჯერჯერობით სცენის მუშაკებმა უნდა ისარგებლონ ამ ეურნალთ და დროებით მაინც ის გაიხადონ თავის ეურნალად, რომელიც მისცემს მათ საშუალებას ერთმანეთთან დაახლოვებისა.

ამასთანვე ახლავი უნდა შეიქმნას აზრთა გაცვლა-გამოცვლა იმის შესახებ, თუ რა სახის საერთო ორგანიზაცია, კავშირი უნდა დაარსდეს სახალხო თეატრის მოღვაწეთა შორის, რომ მათი მუშაობა ერთი საერთო გეზით იქნეს მიმართული და შეიქმნეს შესაძლებლობა ურთიერთის ყოველგვარი დახმარებისა, უამისოთ ეს დიდი სახალხო საქმე დაიქსაქმება, დაჰკარავს ხალხს, შინაარსს, ადვილად მთებურდება ხალხს და ადვილადვე დაილუპება, რაიც დიდ ზიანს მოუტანს ჩვენს ერს.

ამაში ყველა დაგვეთანხმება

მეშასადამე რაიმე ასეთი ორგანიზაციის შექმნა დასაყოველთაოდ არ არის და მაშინ, როდესაც დაარსდება კავშირი, შესაძლებელი ვახდება საკუთარი ორგანოს დაარსება და მჭიდრო ურთიერთობის დამყარება.

მინამდლი კი შევეცადეთ და ვავაგვიზინოთ ერთმანეთს აზრი „თეატრი და ცხოვრება“ ს საშუალებით, ეისარგებლოთ მისი სტუმართმოყვარეობით და მივაწოდოთ ერთმანეთს ხმა საქართველოს ყოველ კუთხიდან: თუ როგორ სჯობია, რომ მოვიყაროთ ჩვენს საყვარელ საქმეს — სახალხო თეატრს.

ქიათურელი მოკეთე.

(მოსკოვის სამხატვრო თეატრის დ. სი. ჩეხოვის აღუბლის ბაღი)

ცხოვრება წინ მიდის. მისი სკერთი სხვის ყოველი ნაწილი განიცდის ცვალებადობას.

სქელფენება თავისი შრავაფეერაფენებით სტეპა ამ ცვალებადობის დაუდგომელ პროცესის.

თეატრი თავისი ფართო სახარეზით ის ფოკუსია, სადაც თავს იყრის ადამიანთა ურთი-ერთობა და მხატვრულ ფერადებით იშლება.

თანმედროვე სოციალური ატმოსფერა მომსახურეა. ამ ატმოსფერაში ინდივიდუმა ტრადიციული კვების გულის მომკვლეა.

მაგრამ ზოგჯერ ადამიანში კვების გაუკებაია, შეუმსუბუქებელი, თუ ის შეუკნებელია.

და სწორედ თეატრი ის მადლობა, სადაც გარკვევით ისტეპა-ისსება, როგორც სკერთი სასოციალური ფორმა მიმართის ანანორმალობა, ისე მისში ატომების მგზავსად ადამიანთა ტანჯავც.

ზოგჯერ ადამიანი განიცდის განუსაზღვრელ უსამართლობას, ეწირება მას. მაგრამ როცა ეს უსამართლობა მხატვრულ ფერადებით მისთვის იფაქსიხილელი ხდება, სკედ უმსუბუქება.

უაღდი ამბობს: „სქელფენება ადამიანს სიცატხლის წამებისგან ანთაფისუფელებს“.

და სწორედ არ შეუქლან ადამიანს არ დაიფიქსი „სიცატხლის წამება“, როცა სასუქმაციო თეატრში სა-მხატვრო თეატრის მისხიობთ უნქქრის.

ჩვენ ვიცით, რომ ჩუხაკის „აღუბლის ბაღი“ დიდათ თავისი სიცაღური შინაარსით.

მაგრამ კადაჭრებუელიც რომ იფოს, მაინც ვიტყვი: შევლარია ეს ჰეუს გარეშე სასხატვრო თეატრის მისხიობების.

ჩუხოცი, როგორც შემამქმელი, ყოველდაიურად იტრინეკობა მწერლობის საკურსიხეკლის წინაშე.

ის თავისი კანცდაში საკუთარ სიცატხლის დღეებს სანთად ანთება.

იფერელებოდა იგი, რა მისი შემადგომ აზრი მისი უკვდავ სსებად დარჩენილიყო.

და ასეც მოხდა: სქელფენების მცატხსებელი შადრეგანი, მოსკოვის სამხატვრო თეატრად წადებელი, ეს ჩუხოცის შინაგანი ბუნება, მისი ყოველი მიმართობის სულის, რამეღად წმინდა ნაკადიით დღუქუნეს.

სამხატვრო თეატრი — ეს ჩუხოცის მიმართადებელი სხვის ხეკრდის ჩარჩია.

და ეს ჩვენს დავინახეთ აქ, ჩვენს დედა ქალაქში.

ნერილავი თაბატაძე

დაუახლოვდით ჩუბოვის სულის მოძრაობას ისე, როგორც იგი სინამდვილეში იყო.

დაუახლოვდით უმაღლეს მხატვრულ სიტუაციას მუსიკალურ ბერძნულს.

დაუახლოვდით და განვიცადეთ უსიტუაციო მოძრაობის დრამა და მსკვერთო ტრაგედია.

ჩვენმა ფართმა საზოგადოებამ ეს იცის, თუ რა არის ხელოვნება და მისი მხატვრული გადაწყვეტილება.

და ასეთი სულის ჩანერგვაც ამავე დროს არის ერთგვარი მათხივანება, თუ რა უნდა მოგვეცეს მსახიობებს.

ჩვენმა ფართმა საზოგადოებამ იცის, რასაკვირველია წარმოდგენით მარცხ, თუ რა იყო სთავტრო ხელოვნების მალე ფორმა.

მაგრამ ეს სამოთხიური სხე წარმოდგენის დღეს სამხატვრო სკენის მუშაობა რეალურად გვეგრძნობს ხეს.

და სკენით თეატრის ახალი სკოლის მშენებელ სიტუაციებს ვეზიარეთ.

...მაგონებებს ჩვენი მიმართალებული ხელოვნებას. მაგონებებს და გულს სევდით ივსება.

დაიდა როცა სტუმართა ასეთი მშენებელი სხეს უცქერს, მაგრამ სამწუხაროა როცა მათ ვერ ვხედავთ...

ოჰ, რა წარმტანი იქნება, თუ ჩვენი საზოგადოება ასეთი სხით ქართულ ენაზე მოისმენს ხელოვნებას და დიდებს.

და მალე ჩვენი თავისუფალი კერა უნდა დაეწიოს ამ უმაღლეს ფორმას მშენებლობისას:

უილდისარ იყოს: „უნდა მოგახსოვდეთ მშენებელი კამოთქმა მწუხარების და მწუხარება ძვირფასი გზადა“.

და, ჩვენი კერის მწუხარება და სიხარული უილდისი მსახიობი ხელოვნებისთვის.

და სწავრობა მისი მშენებელი სხეებზე შექმნა და სცენაზე მისი მხატვრული დაფიქრება.

მამაკვლე ასეთი დამაზ სტუმრებს ჩვენს დამაზად უნდა დაგვხადეთ.

კ. გერგესელი

კოტე მესხი (1851—1915)

მისის 15 შესრულებზე ექვსი წელიწადი, რაც ქართული სცენის ერთი დამამშენებელთაგანი — კოტე მესხი მიიქცა.

კოტე მესხი!

ვის არ გაუგონია ეს სახელი, ვის არ უნახავს კოტე, ჩვენი სცენის სულის ჩამდგმელი!

ვინ არ დამტკბარა კოტეს მოხდენილი თამაშით!

კოტე მესხი!

ვინ არ იცის ეს სახელი, ვის არ უნახავს კოტე მეფე, ვის არ უნახავს კოტე ქვეყნის მფლობელი!

ეს სცენაზე.

ვის არ უნახავს კოტე შარვალ დაგლეჯილი, ვის არ უნახავს კოტე მშვიტი!

ეს ცხოვრებაში.

და რომელი ქართველი მსახიობია, რომ ნახევარჯერ სიმშლით სულს არა დაფავდეს?

ასეთი ყოფილა ქართველი მსახიობის ბედი:

უნდა იტანჯოს მთელი თავისი სიცოცხლე, ჩახვერად მშვიტი გამოვიდეს მეფის როლში და სავსებით დაგვიხსნათ ის იგი.

თუ ვერ გადმოგვცა მოლიანაღ?

ვი მისი ბრალი! კრიტიკა კარგი ვიცი, ქვას გაარღვევს ჩვენი კალამი!

ასეთია ქართველი მსახიობის ბედი და ასეთივე ბედი ჰქვდა კოტე მესხსაც. წვალობდა მთელი თავისი სიცოცხლე. ნახევრად მშვიტი იყო, მაგრამ მინც არ უღა.

მსახიობი ნ. ნ. ნიროვი

25 წ. მოღვაწეობის იუბილე ვაძულებს საბრტ. თეატ. რში. მსახურებს „ტარტოს“ ამგანახობაში.

ლატინა ერთხელ არჩეულ გზისთვის. დავაფასეთ მისი ღვაწლი?

დავაფასეთ ან ვაფასებთ დღეს ჩვენ მსახიობს? დღეს ჩვენს დედა ქალაქში, ჩვენს დამოუკიდებელ საქართველოში ქართველი დამსახურებული მსახიობები ვ. აბაშიძე, ვ. ვუნია და სხ. უფრო გაჭირვება განიცდიან, ვიდრე წინათ, სისხლის წვიმების დროს.

რამაა საქმე?

ჩვენდა საბედნიეროდ ქართველმა ერმა გამოიღვიძა, საქართველო განახლდა, მაგრამ ქართული ხელოვნება, ქართული თეატრი მკვდარია, ჯერ მისთვის არავინ ფიქრობს. შეიძლება გულმურყვილო მკითხველმა სთქვას: ერთი შენ მოგვლია, რა დროს დრამაა, რა დროს თეატრა, როცა მტერი ვაის გვახვევიაო. მაგრამ ჩვენ ვეტყობით: თუ კი უცხოეთიდან გალორეკოლ რუსის მსახიობებს ორივე ხელით უღებდა ხელმწიფეო თეატრის ქარებს, თუ კი მათ ყოველივე ძალით ევხმარებოდა ცალკე ვაგონებსაც კი ვაძლევთ სახიერნოდ, ჩვენებმა რა დააშაყეს? ის ხომ არა, რომ: „შინაურ მღვდელს შენდობა არ აქვს“-ო; ნუ თუ არ ეცოფა ჩვენს მსახიობებს ქუჩა-ქუჩა მშვიერ-მწყურვალე სიარულიო.

კიდევ კარგი რომ ქართული თეატრის სიამაყე კოტე მესხი ამ დღეს არ მოგაწწრო, თორემ ჯავრით გული გაუსუტებოდა.

კმარა ძილი, კმარა ქართული დრამის ფს-ქვეშ გათვლა, მიეცით თეატრი, მიეცით გზა ქართულ ხელოვნებას! ამას მოითხოვს ქართველი დემოკრატია, ამას მოითხოვს მასსა. ამასთან ერთად ჩვენი მთავრობა ვალდებულია კოტეს საფლავზე ეჭოს წლის თავზე მიანიჭოს აილოს ხის ჯვარი და პი. მიკვირდა შესაფერი ძეგლი დააფას კოტეც ეს დაიმსახურა!

შალვა გამართელი

სოციალური მშენებლობის შესახებ

ყოველი შეგნებული ადამიანი ვალდებულია ცუდადნი წარმოდგენა ჰქონდეს მუსიკის ისტორიას, მის ზრდა განვითარებასა და მნიშვნელობაზე, როგორც ეს განაილებულ ქვეყნებშია.

მუსიკა ყველასათვის საყვარელი საგანია და მართლაც ვისთვის არ უნდა იყოს იგი საყვარელი? ვის გულს არ დასახლიანობს სედიანი აკორდები, ან ვის გულს არ აღახვროვანებს ცოცხალი სიმთა ელერანი? მუსიკას არა სჩვევია შუღლი, მტრობა, ვი-ვაგლახი, რომელიც საშინელი სახით აღმოაყვებინა პოლიტიკურ ნიადაგზე; მუსიკა სიყვარულის ბუნებრივი ხელს. სიყვარული კი პირველი სიმპტომაა პრეკვირვალე მომავლისა. მუსიკის წინაშე ყოველი რწმუნის ადამიანი, განურჩევლად სქესის, წოდებისა და ეროვნებისა ქედს იხრის და, აი, აქ არის მუსიკის დიდი მნიშვნელობა; აი სანდ ჰპოულობს საერთო ნიდადს მთელი კაცობრიობა, რაც ხელს შეუწყობს მშობის და ერთობის განმტკიცებს. მუსიკა სულიერად აკავშირებს საზოგადოებას და სიკეთელოთი იზიდავს ურთი-ერთისადმი; მუსიკა ჰუმანიტარი ხელოვნებაა და მუსიკაში არააჯიშობა კეთილშობილი მოქმედობის ადამიანზე. მუსიკას არის წყარო სიტუაციებისა ოჯახურ ცხოვრებაში, მასში გამოხატულია ხალხის სულისა და გულის მოძრავე სურათები ვისაც მუსიკა გულს არ გაუთიბობს და არ აღიღვებს, ის გრძობა დაბ-

შულია, ორგული და გაუტანელი. გერმანელები, რომელიც შექმნეს უღრმესი კრიტიკული ფილოსოფია და უმშვენიერესი პოზატიური ლიტერატურა, იყვნენ ერთ დროს უკიდურესი ლოათები. ინგლისელს დღესაც უმედიერ თქმულება აქეთ მათზე: „Plus ils sont, plus ils sont“

მუსიკამ ისეთი გავლენა იქონია მათზე, რომ დღეს ისინი ერთ უმშვენიერეს ერს წარმოადგენენ მველ დღემდის ზურგზე. ორლანდიაში ალკოჰოლისმის აღმოფხვრა ძნელი იქნებოდა, თუ მავარი სასმელების მაგივრად ხალხს არ მისცემდნენ ისეთ რამეს, რომელიც უფრო ვაართობდა; ასეთი რამ მუსიკა იყო და სწორედ ამ მიზნით სცდილი. ბნელ მამა-მარტიც, რომ ირლანდიაში გაეცრეცლებინა მომღერალთა გუნდები, მოსიას დიდათ აფასება საბერძნეთი. ამას მოწმობენ მათში შეთხზულა ლეგენდები, რომლებსაც დღემდის ზოაღწივს. აი, თუ ვინდ ორთიუსზე გამოთქმული ლეგენდა. ორთიუსი იყო საბერძნეთის ვამირაჟილი მომღერალი. მის ნეტარადიურ ტკბოლ სიმღერიდან, მის გულიდან კენესად აღმონახეთქ პანგებიდან მუდამ ისმოდა სვედა ლამაზი, სვედა დაუსრულდებელი, რომელიც უსულო საგნებზედაც კი მოქმედობდა. ორთიუსის ერთხელ გაუტარებდა ეჭვია. მის მოუყვდა ცოლი, რომელიც ვატყებოთ უყვარდა; დაღონებულს და მამარალს ვერ გამოგენსა თავი ცხოვრების სიდუხჭირისგან. ბევრი ტანჯვის შემდეგ ორთიუსი შერთა ჯოჯოხეთის საშინელ სამჯავგო აღმო (ბერძნების აზრით, ადამიანს სიკვდილის შემდეგ ჯოჯოხეთი უნდა გაეარა), იწყა გრძობათა დამატყვევებელი, გულწარმტაცი სიმღერა, რომლითაც სუყველა აცქერებდა, გრძობაზე მოიყვანა, სხვათა შორის თავისი ცოლიც. ეს არსებობდა ბუარა, მაგრამ თავისი შინაარსით ვეებერთელა გვეუბნება, თუ რა ცხოველ-ყოველ ძალას აწერდა ძველი საბერძნეთი მუსიკას.

დღესაც დღიურ ცხოვრებიდან ძიმწარე ნასვამი, ყოველივე ენერგისაგან დაწურული ხალხი ამ მუსიკაში იზოვის შევებს; ვინც მუსიკას ეტანება, ოდნავად მაინც დაავიწყდება დღევანდელი სოციალური მდგომარეობის ძიმე პირობები და ამით დაიმშვიდებს ტანჯულ სულს. გონებრმა ნემცემა სწორედ ამ მიზნით მისცეს ფართო ვაზ ხელოვნებას, განსაკუთრებით ხელოვნების პირველ დარგს—მუსიკას. გერმანიაში ხშირია მუსიკალური სასწავლებლები, გერმანიის ახალგაზდობას მიზნით აქვს დასახული მეცნიერებისათვის ერთად ხელოვნებაც შეისწავლოს. გერმანიის ხალხისათვის ერთ უმშვენიერეს გასართობად არსებობს მუსიკა. ამისათვის თითქმის ყოველ სოველს შეუქმნია ორკესტრი და ყოველ უქმე დღეს მუსიკის აკომპანიენტ მწერად ფორტების თადავიწყების ეძლევიან. ასეთივე ფართე ნიდადი აქვს ხელოვნებას სხვა განათლებულ ქვეყნებში, განსაკუთრებით იტალიაში. თუ საერთო საზოგადოებრივი ცხოვრებას ჩაუყვირდებით, დავინახავთ რომ ხალხი რაც უფრო მუსიკალურია, მით უფრო გრძნობობრია და კეთილი; აი, ასეთი აღმზრდელიობით მნიშვნელობა აქვს მუსიკას.

სიტყვა მუსიკა—ბერძნულია, ჩვენებურად რომ გადმოვთარგმნოთ, ნიშნავს შემოთავრებას. წყაროსდა ანაზიარად; ძველ საბერძნეთში ცხოვრობდნენ სუისისა და მნიმეოზინის ცხრა ქალიშვილი: ერთა, ევებრა, კალიოპა, კლიო, მელპომენა, პოლიჰიმნია, ტრამპისოზრა, ტალია და ურანი. წუთიერ შემოთავრების დროს მომავალდებულ სიმღერას ამბობდნენ, აქედან ბერძნებმა უწოდეს მათ მუსა.

სიტყვა მუსიკაც ამ უკანასკნელადან არის წარმომდგარი. მუსიკა ორ გვარია: ვოკალური და ინსტრუმენტალური. ინსტრუმენტალური მუსიკა კიდევ სამ ნაწილად იყოფა: საბერავე საკრავები, სიმფონიური და ხმაური საკრავები, მუსიკის ისტორიის უმოთხრესი საკითხი მუსიკის თანდათანობითი ზრდა განვიხილოთ.

„ვიზიოლოგიური კანონია.—ამჟამს პეტროგრა-დის კონსერვატორიის პროფესორი საკეკელი თანახმად მეტეორ სენსორისა, —ყოველივე ჩვენი გრძობა გამოვ-ხატოთ ძარღვების მიმოხრვაში, მიმიკაში და ოჯარაში. რამდენად რთულია აზროვნებანი, შთაბეჭდილებანი, გრძობანი უფრო ჰოლოლს საშუალებებს ვადმოიღოს ესა თუ ის ხმაურება, რომ ამ ხმაურებას აყოლოს თავისი სიმღერა. ესე ამითიად წარმოსდვა მუსიკალური ინსტრუმენტებიო“. რადგანაც ყვირილი უფრო ხშირად და მოულოდნელად წარმოსდგება ბუნებაში, ვინც ხმები ჰარმონიულად შეთანხმებული, ამ მოსაზრებით ზოგიერთი მეტეორები ამჟამენ: სახით ქურა ინსტრუმენტები უფრო სახად წარმოსდვენ, ვინემ საკრავ ინსტრუმენტები. ანაბაქურა ინსტრუმენტება „Трещетки и барабаны“. ადამიანის ბუნებაში, —ამჟამს საკეკელი, —ბუნებ-ბითვე შესისხლბორცებული რითიმული გრძობა ეხმარება ადამიანს ერთგვარი სისწორე და ჰარმონია შექმნას მათ მხარობაში. ადამიანის მღერაში რანტაში იმუშაებს რითიმულ ფიგურებს, რომელთა ხანგამოშვებით გან-მეორება ყურადღებას იპყრობს პირველყოფილ ადამი-ანისა და, აა ამ ნაირად წარმოსდვა ხმაურა საკრავებიო“.

საბერავე საკრავების წარმოდგენასა ბუნების მო-ვლენასთან აკავშირებს საკეკელი, მაგ. ქარი მუხვებში ჰქრის და სტვენს, აი მზა მასლა თვით ბუნებამ მისცა ადამიანს საბერავე საკრავების გამოკონებისა. არაბულ ლეგენდის მიხედვით სალამელი ერთი უძველესთაგანი საბერავე საკრავია. ამ ლეგენდის შინაარსით სიტყვა „სალამელი“ არაბული უნდა იყოს; ნიშნავს ჩვენებურად მისაღებას, სალამს —,სალამ ალთაო“. ლეგენდა მოგვითხრობს შემდეგს: არაბეთში ცხოვრობდა მეფე. ამ მეფის სახლი „ინ მშვენიერი ბაღი იყო. დიდლილობით ამ სახლის წინ მოფრინდებოდა ხოლმე ერთი მშვენიერი უცხო ფრინველი და მშვენიერად ვალბობდა. ეს მეფე დიდ სმენის პატრონი იყო. მაზე მეტად მოქმედობდა ამ ფრინველის ვალბობა, რადგან ამ ვალბობაში იგი მისაღებას გრძობდა. ყოველ ღონეს ხმარობდა რამენაირად გადმოე-ლო ამ ფრინველის ვალბობა. მოაწვია თავისი ქვეშევრდომში და განუცხადა მათ თავისი სურვილი. გამოჩნდა ერთი ადამიანი, რომელმაც დაკმაყოფილა მეფის სურვილი: მო-სკრა ნელი სახრე მეფის ბაღში, გააძრა კანი, გაუტყა-თა ენა, რამაც სულის ჩაბერვისას საამური ხმა მოსცა.

(დასასრული შემდეგ ნომერში)

ოგომთა თავესაფსერი

ექვსი წლის ომმა საშინლად გააღატაკა ქართველი ხალხი. უკანასკნელში მოვლენებმა თითქმის სრულებით მოუსპო ზოგიერთი ოჯახს არსებობის საშუალება, რის გამოც ბევრი ბავში გამოირიყა ქეჩახე.

რა ბედი ეწვევა უპატრონოთ?

ისინი უერთდებიან ქუჩის მაწანწალებს და თანდა-თან დაბლა ეშვებიან, ზნობრივად იხრწებიან. სომეხ-თათართა ომი! მისი შედეგები! გადმოხვეწი-ლნი, რომელთაც არც მშობლები ჰყავთ, არც ნათესაე-ბი, ყველა ამათ თავშესაფარი. ქეჩახე. ყველა ამ ობოლ-ტლოვლ ბავშით დღეს განსაკუთრებით სასხვა სა-ქართველოს დედა-ქალაქი თბილისი. ვორის უკანასკნელ-მა მოვლენამ ხომ მთლად შეავსო დანაკლისი.

დილით შეულომედისინ ქუჩაში ყალი, უსაქმობა, ტრამეის გავონიდან-ვაგონზე შემოხტობა, და მშვიერი კუჭი, საშინელ შედეგებს იწვევს მასში...

მოუვლელობა, უსუფთობა, საშინელ სენს აჩენს მათში. უპატრონოდ, საღილაკიმიმალულ კუნკულში, ური-ცნენი ესალმებიან წუთის სოველს.

სწავლახე ხომ აღარაფერი ითქმის.

ერთი სიტყვით აღწერილია მათი მდგომარეობა და წარმოუდგენელი მათი მომავალი...

აუცილებლად საჭიროა გაიწმინდოს ქუჩები მაწან-წალა ბავშვებისგან და მიეცეს მათ თავშესაფარი.

ვინ უნდა იკისროს ეს საქმე? მთავრობამ.

მან ეკონომიურად უნდა უზრუნველყოს ისინი. მა-გრამ საქმეს ერთი მხარე როდი დააკმაყოფილებს, არა ნაკლებ საყურადღებოა მეორე მხარე—სტუბიქტაური.

ვინ უნდა განახორციელოს ის?—ქართველი საზო-გადოების შეგნებულმა ნაწილმა.

და უკვე კარგა ხანია, რაც ამ საქმეს სათავეში ჩა-უდგა ერთი ნაწილი ინტელიგენციისა და ბავშთა თავ-შესაფარი გახსნა ქ-ნ ინა გორდანიას თაოსნობით და ექიმ ნემსაძის თანამშრომლობით.

„მუშათა თავშესაფარი“ მუდმივ ცხოვრობენ ობ-ლები, აგრდევ ვარედან დაიარებთან ღარიბთა შვილნი.

აქ აქმევენ, ამევენ, უფლიან... აქვეა სკოლა და გასართობები. აქ სწავლობენ: წერას, კითხვას, ანგარიშს გეოგრაფიას და სხ. მაგრამ განსაკუთრებით ყურადღება მისაკუქვია ხელოვნება. ხატვა, ხაზვა, მუსიკა და ხელო-სნობა.

უქეკრით მით მუშობას, ნამუშევარს და აღტაცე-ბაში მოდიხართ. საოცარ ნიქსა და ენერჯის იჩენენ ბავშვები განსაკუთრებით ხელოვნებაში. უქეკრით ბავ-შის თავისუფლ დანტახიის ნაყოფთ და სტკბებით... ფიქრობთ: ნუ თუ ქუჩაში უნდა დაღუპულიყო ამ სურა-თის ავტორი?

მაგრამ, ვიმედოვნებთ, ეს არ მოხდება. ამის თავ-დებია დემოკრატიული რესპუბლიკა და მისი ღირსეულ-ნი შვილები.

კვირას აპრილის 25 გაიღება ბავშთა თავშესაფარი. უსურებთ საქმის მსაქვეთ ნაკისრ მოვალეობის ღირსეულად დაგვირგვინებას...

განთიადი

ლალა გავაშელი

* * *
(ი ა კ უ ბ ო ვ ი ჩ ი დ ა ნ)

ვუკვავი ნუსიუ გახვას ასულს ლოლუსს

იტანჯე ერთი გულში ატარე შენი ტკივილი სამართლიანი;
 როგორც გლახავი ნუ ეჩვენები გამვლელს ცრემლთ სავეს თვალებიანი.
 სევდების დალი ღრმად შეინახე; ოდეს გეხვიოს ტანჯვა-წვალეობა,
 ჩაკეტე კარი და წყნარ ღამეში გამოიტარე შეურაცხყოფა.
 იტანჯე ერთი! შენს გულში არის, და არა ხალხის, შენი ხსნა-შეგება;
 მის სიმდიდრეში სცადე მოსძებნო სინათლე, მასთან ამაყი თმენა.
 და თუ კი დაჰკრა სააზმა წამი ყველა იმედის გაქარწყლებისა,
 რა ვქნათ, დე, მოვკვდეთ, ვითარცა გმირი, დაიმსხვრეს თასი უბედურისა.
დაშა ლოლუსასი

მაკარი — ლ. ნ. ისეკვი
 (ვ. დოლიძის „ქეთო და კოტე“-დან)

საქო — კურბატოვი და სიკო — ქურხული
 (ვ. დოლიძის „ქეთო და კოტე“-დან)

საოპერო მსახიობქალი კოშიცი — ნათლია („გრძნეულში“)

კოტე მესხი სხვადასხვა როლში

(იხ. წერილი შ. გომართლისა ნ. გვ.)

ნერონი

კ ა ა ტ ა

პეტრუჩიო

ნაპოლეონი

მაპარაშვილი

ნაპოლეონი

საშინელი შურის პიეზა

ანუ

შვილი თუ საზვარკალი?

ტრაგედია წარსული ცხოვრებიდან — ორ სურათად

თარგმანი შ. ქორელისა

ბანკოს აჩრდილის თხზულებიდან შეკეთებული

შალვა დადიანის მიერ

მ ო კ მ ე დ ნ ი:

როსტომ სავარსამიძე — ქართლელი რაინდი

სირინოზ — როსტომის მეუღლე

თავადი ავთანდილ სამცივარი

მურმანი — მოხუცი მსახური

სავარსამიძის შინა-ფემები

მოქმედება სწარმოებს ქართლში, ჯვაროსანთა ომის დროს, სავარსამიძის ციხე-დარბაზში.

სურათი პირველი

კოში სავარსამიძის ციხე-დარბაზისა. მარჯვნივ კარები. უკან კედელში ზე-ასხლეტილი, მორკალული ქართული, ოთხიერი სარკმელი. სარკმლის წინ ტახტი ხალხით და ბალიშ-მუთაქებით მორთული. წინ მარცხნივ აკვანი. საღამოა.

სირინოზ. (აკვანთან ზის და მღერის) სძინავს... (გაიმართება და ხვეწის) კიდევ ის... ეს მუღმივი შაში... დედაო ღვთისაო... როგორ მეშინიან მისი. ის დაბარუნდება. ვიცი... ჩემი გული ყოველთვის უბედურებას მოვლის... (პაუზა) სად არის ავთანდილა. ამდენს ხანს რატომ არ მოდის. დედაო ღვთისა, მიშველე... მეშინიან... (უანჯარაში გამოჩნდება ავთანდილი და მხიარულის ღიმილით შემოხტება ოთახში) სს... დაიძინა.

ავთანდილი. (მოეხვევა) დაიძინა... დაივივინა... (თვალებში უყურებს) დალონებული რათა ხარ? კიდევ სიზმრები გაწუხებს.

სირ. (ჩაეკვრება გულში) ავთანდილ, ამდენ ხანს

სად იყავი. გეშინია... ის დაბრუნდება... მისი შურის ძიება სახარელო იქნება.

ავთ. ტყუილი შიშია... შენი მეუღლე სარკინოზე-მმა მოკლეს... სამი წელიწადია მასი აშხავი არ იმისი...

სირ. მე კი გეშინია, ის ცოცხალია.

ავთ. არა, მეკვლია, მეწმუნე. ჩვენი ქართველთა რაზმი ჯვაროსანთა დასახმარებლად იერუსალიმს წარსულ-ლი უკვე დაბრუნდა და იქ, ბრძოლის ველზე მხოლოდ მკვდვრები დარჩა.

სირ. ყოველ ღამე ვხედავ მას... და შურის ძიებას მოველი.

ავთ. შენი გონება შიშით არას შერეული... ნუ გეშინიან, მე ხლი შენთანა ვარ... ჩემი ხმალი შენც და ჩვენ ბავშვსაც დაიდარავს. (ცოცხლებს) დაიფიცე შენი წუხელი... განა ჩემი მკვლეი ძლიერი არ არის? განა ჩემი ხმალი მტრელი არ არის? ავიანდილ სამძივარი შე-სძლებს შენს დაუარას... დამშვიდი... მომხვეი და ჩემ ვულ-მკერდს მიყრდნობილმა, ჩემის ალერსით დამ-ტკბარმა, შენი ბავშვური შიში დაიფიცე და მხოლოდ ჩვენი სიყვარული, ჩვენი ბედნიერება გახსოვდეს...

სირ. შენთან ერთად არაფერს გეშინია... ჩემო ძვირფასო, ჩემო რაინდო... (მოხეხვევა).

ავთ. ჩემო სიკაცხლე, ჩემო სიყვარულო, ცხოვრება მშვენიერებით არის სავსე... განა სიკვდილზე უნდა ვიფიქრო. (სიმღერა).

ავთ. მე მონა ვარ შენი... რა მშვენიერია ცხოვრება. მითხარა, შენი ღამის აჩრდილებიანა კიდე გეშინიან. გრწამს თუ არა შენი ავიანდილი

სირ. ნუ გამახსენებ. შენთან ერთად ვარგად ვაგრძობ თავს. ვიყვარდე.

ავთ. დამშვიდი. შენი ქმარი არ დაბრუნდება... ჩვენ ვერაფერი გავაშორებ... დრო გაივლის, ჩვენი სი-ყვარული კი...

სირ. (უცებ შეშინებული ავიანდილს მოშორდება) ვინ მოაქნებდა აქეთეც?

ავთ. (ყურს დაუგდებს) აოაფერი მესმის...

სირ. ცხენების ფეხს ხმა... დედაო ღვთისა!

ავთ. (ფანჯარასთან მივარდება) ალბათ შიშისგან მოგეჩვენა...

სირ. ნუ მიხვალ ფანჯარასთან. დაგინახავს. სუ, ჩუმად. (ორივენი ყურს უგდებენ) გესმის, მოაქნებენ.

ავთ. (დაბლა) მაგრამ დამშვიდებით) ვინმე გამგელე-ლი რაინდი იქნება, ან ჯვარის კაცნი დიდ-შარაზე...

სირ. (დაბლა აქ არაეითარი დიდი შარა არ არის. ეს გზა მხოლოდ ჩვენი ციხე-დარბაზისაკენ მოდის.

ავთ. (ვადაჭრით მიდის ფანჯარასთან).

სირ. (შიშისგან ცახცახებს) რას ხედავ?

ავთ. მთხერე ღრუბელს ამოფარა... არაფერიჩანს... აჰა, ავტო მთხერსანთა რაზმი... კოშკს უახლოვდება... შეჩირდნენ...

სირ. ღვთის მშობელი, დავილუბე. (ბუკის ხმა. მო-კლე პაუზა. ხმა მეორეთ მოისმის და მოკლე პაუზის შე-მდეგ მესამე).

სირ. (დაიკვილებს) აა, ის არის! მისი ბუკის ხმა. თავს უშველე.

ავთ. (ფანჯარასთან) ალაყაფის კარები გაუღეს... შემოდინ... ოო, ჯოჯოხეთო!

სირ. (სწრაფად ფანჯარას მოშორდება) გაიწიე, და-გინახავენ. დამალე. თავს უშველე, ჩემო ძვირფასო, გა-იქეცე.

ავთ. მერე... შენ! შვილო?

სირ. ჩვენ არაფერი მოგვივა. შენ კი მოვკლავს. ნუ დააყოვნებ, გაიქეცე.

ავთ. ორივეს მოვკლავთ... აქ დავრჩები.

სირ. ავიანდილ, ღვთის სახელს ვაფიცე, თავს უშველე. მისი (შურის ძიება) შენა და ჩემს შვილს და-გიფარავთ... ავიანდილის დაძლევა არც ისე ადვილია

ავთ. გეშინი იშვილებს) შენა და ჩემს შვილს და-გიფარავთ... ავიანდილის დაძლევა არც ისე ადვილია **სირ.** ჩვენ რაღა გვეშელება. შენთან ერთად ჩვენც დავგვოცავენ... ჩემი შვილის გულსათვის თავს უშველე, გაიქეცე. ხვალ კი შენის შინაყმებით მოდი აქ და და-გვიხსენი...

ავთ. მერე დღეს თუ მკვლელი დანას მოგიქნებს.

სირ. დღეს ჩვენი შიში ნუ გაქვს. ის ჩვენზე კი არ იძიებს შურის. შენ დაგიწყობს ძებნას. ხვალამდი ჩემ თავ-საც და შვილსაც დავივარავ, ვაწმუნებ. ხვალ კი შენ გაჩნდები აქ შენის მხლებულებით და გვიხსნი სიკვი-ლისაგან. ევრე, ჩემო გმირო. მაშ ჩქარა გაიქეცე.

ავთ. (ყოყმანობს. მერე ვადაჭრით) არ შემოდინა. ამასთან გვიანიც არის ეხლა, როგორც ქოლს ისე და-მიქერნ...

სირ. (ფანჯარას მივარდება) არ არის დავვიანებუ-ლი... გზა თვისუფალია... ისინი მარჯვნივ არიან, ბა-ლო, შენ მარჯვნივ ვიარე. ტკბობა... კარის ციკო ჩვე-ნი ერთგულია. ალაყაფის კარებს ის გაგიღებს (დაიჩო-ქებს) ხედავ, გვედრები... თავს უშველე... თორემ დღეს ყველანი დავილუბებით. (ისმის მეომართა მგებ: ჰეი, ჰეი. იარაღის და დეზუბის რაწმუნე) გაიქეცე. ღვთის გულსა-თვის. ერთი წუთი ჯიდე და გვიანა იქნება... გესმის.

ავთ. (მოხეხვევა) მივიდვარ... რომ გვიხსნათ შენ და... (ბავშვზე აჩვენებს) ის... ჩვენი შვილი... ხვალ აქ ჯვარს მოიყვან... ამ მგლის ბუდეს სულ ერთიანად გავანადგურ-ებ. ნუ გეშინია ჩემო ძვირფასო გიხსნით.

სირ. აჩქარდი. ღვთის მშობელი იყოს შენი მფარ-ველი.

ავთ. (აჩქარებული, მაგრამ მშვიდით კოცნის ბავშვს და მოხეხვევა სირინოს) ნუ გეშინია... გიხსნათ ხვალ. (გადახტება ფანჯარაში. სირინოსი ფანჯარას მოხუტავს. ბარბაციო მოვა აკანთან და შეჩირდება. თავის კაბით მალავს აკვანს. პირი შემოსავალ კარებისაკენ აქვს მო-კლე პაუზა. შემოდის როსტომ, ბერიის ანფორა აქვს ვა-დაცხელი. სახე დამაბული).

როსტომ. მშვიდობა და კურთხევა სახლსა ამას.

ღმერთი იყოს თქვენი შემწე შვილო.

სირ. ღმერთი იყოს თქვენი შემწე მამაო.

როსტ თავად როსტომ საფარსამიძის მეუღლე თვევ-ნა ბრძანდებით?

სირ. დიად, მამაო. თქვენ ვინა ბრძანდებით?

როსტ. მე საწყალი ბერი ვარ. უფალმა დიდი წყა-ლობის ღიოსი გამხადა: ჯვაროსანთა ქართველთ რაზმში მამყოფა. ამბავი მოგიტანეთ თქვენს მეუღლსა, სახე-ლოვან როსტომისა, რომელიც ურწმუნო სარკინოხთა წინააღმდეგ მამაცად ომობდა...

სირ. (დაიკვილებს) ცოცხალია?

როსტ. ცოცხალია (სარკასტიულად) თქვენ კი მკვდა-რი გვერათ.

სირ. სამი წელიწადია იმისაგან ამბავი არ მოგ-ესვლია.

როსტ. ომის დროს დაჭრილი იყო და სარკინოხითა წინამძღოლმა ტყვეთ წაიყენა... როსტომი დარწმუნებულია, რომ თუცა მართალია სამმა წელაწაღმა განვლო, მაგრამ შ სი მეუღლე, ი. ე. თქვენ ისევ მისი ერთგული და მოსიყვარულე ცოლი ხართ. თვითონ იმას კი ძველებურათ ვაგვიყვებთ უყვარხარო.

სირ. (ფიარდება და კანკალებს).

როსტ. სდუმხართ? აღბათ სიხარულმა იმოქმედა ასე... კიდევ უფრო სასიხარულო ამზავს მოვახსენებთ... მალე თქვენი მეუღლე თავისუფლებას მიიღებს და სიყვარულით მოგვხვევით... მაგრამ საკვირველია... როსტომს არაფერი უთქვამს თავის პავშეზე... (აკენზე უჩვენებს).

სირ. (ენა ებმის) ეგ... შემდეგ... დაიბადა...

როსტ. როსტომმა ამ ბედნიერების არაფერი იცის. ჰოი ლეონი განგებაჲ. როგორ ვაუბლებს ამ სიხარულს... მან სახლში მხოლოდ ცოლი დასტოვა, ცხლა აქ ვაქუც დახვდება... ხომ ვაგია.

სირ. (სუსტად) ვაგია.

როსტ. სახელივანი როსტომის მეგვიდრე... როსტომი ზეცას ძლიერ დაუჯილდოვებია... (მიდის აკენთან. სირინოზი შეშინებული ხელს ვაიწყვდის თითქო პავშის დაფარვა უნდა. როსტომი ყურადღებას არ აქცევს აკენზე გადაფარებულ ფიარას გადასწევს და დაშტურდება).

სირ. რა გნებავთ?

როსტ. მიზად ვნახო როგორია როსტომის მეგვიდრე... დაიდ, დაიდ... მშვენიერი პავშია. (ყო სიცილით) ერთი წლის იქნება, არ მგონია მეტისა იყოს შვილი.

სირ. მამარ ვინა ხათო!

როსტ. როგორც მოგახსენებთ საწყალი ბერი ვახლავართ... ერთს წლისა... როსტომ კი სამი წელიწადია, რაც საომრად წავიდა... სასწაულია, სწორედ სასწაული. (სირინოზს დაშტურდება).

სირ. წადით, მე თქვენი მეშინია.

როსტ. რამ შევაშინათ. თქვენი სინიდისი ვანა წმინდა არ არის. (მივა მასთან და შემპარავი ხმით) ვინ არის ამ პავშის მამა?

სირ. (სდუმს და უკან დაიხეხს. მურმან შეპოცის).

მურმ. ყოველივე მხათ არის, მამარ.

როსტ. (თავის ხმით) კარგი, წადი. (მურმანი გადის).

სირ. (დაიკვლებს) როსტომ!

როსტ. (გადისვრის ანაფორას და ვიპარობება. ჯავშნით დაიარაღით მორთული) დაიდ, როსტომ... მადლობა ღმერთს რომ მიტანა... ნუ გეშინიან... შუხს წინ მეკდრებით მოსულნი კი არა დგას... ეს მე ვარ შენი ქმარი როსტომი საგარსამიძე.

სირ. (სდუმს).

როსტ. აა, მესმის სიხარულმა ქვით ვაქცია. (ხმს უმატებს) გონს მოდ, ვამოეკოვი და... ჩემი შვილი მაჩვენე... ჩემი. ჰა, ჰა, ჰა, მშვენიერი საჩუქარი კი დამახვედრე, ძვირფასო მეუღლე... კაოგია, ნუღარ მტანჯავ, მითხარო... ვინ არის პავშის მამა. ვისია... ვინ დამასაჩუქრა. თავადმა, ახნაურმა, ჯარის კაცმა, ჩემმა შინაყმამ თუ ვამეღელმა ბერმა. ვინ მოიპარა ზვიად როსტომის სახელი. ა, იტყვი თუ არა!

სირ. კმარა... ყველაფერი იცი, რაღა ვინდა, რა გნებავს ჩემგან?

როსტ. რა შენვავს. (თვალმიდან ცეცხლსაყრის) სატყი შურის ძიება, შურის ძიება სასტიკი და უღმრთე-

ლი. ისეთი, რომ დედაშიწა შიშით აცხცა დეს და ჯოჯოხეთს შურისაგან ალი მოედოს. გესმის! ან იქნება დავაიწყდა, რომ როსტომს ღალატობდი...

სირ. მე მეკდარს ვღალატობდი...

როსტ. მართალია, მაგრამ ხომ ცოცხალი ვყოფილვარ, დაგწყველიათ ღმერთმა.

სირ. სამი წელიწადია შენგან არაფერი ამბავი არა მქონდა... შენი სიკვდილის ამბავი მთელს საქართველოს მოედო.

როსტ. მეოე შენ ხომ ერთი წლის შემდეგ მიღალატე. თო, როგორ გადავიხდი... მაგრამ მარტო შენის სიხსლით ვერ გამოისყიდი ჩემს შერცხვენას. არც შენის სიხსლით, არც ამ ნაბიჯარისა...

სირ. (ცივილით მივარდება აკენას და ხელს აფარებს).

როსტ. (გაშეშვებული) შორა. მომპოვრებთ ეგ სიოცხელი. ეგ ცოდვის ნაყოფი. დამალეთ, თორემ ლეთის მშობელს ვფიცავ. (ხმაღზე ხელს წაივლებს).

სირ. (აკენთან) როსტომ შეიბოლდე, ეს ხომ დამნაშავე არ არის.

როსტ. „შეიბოლდე“. მეოე თქვენ კი შემიბოლდეთ? მე კი დამნაშავე ვიყავი?! ვინ არის მამა მისი?

სირ. (სდუმს).

როსტ. შენი ხაყვარლის სახელს (ხმაღს იწიშვლებს) შენ თითონ დამისახვლებ ეხლავე...

სირ. (მტკიცედ) არასოდეს.

როსტ. (ბოაზით) არასოდეს?

სირ. მომკალი. ეგ უშწყო პავშეი მოჰკალ. ოოი მსხვერპლი ხომ გეყოფა.

როსტ. არა, არ მეყოფა... მაშ არ დაასახვლებთ თქვენს საყვარელს. (პაუზა) არა? (პაუზა. ხმაღს ქარჩაშში ჩააგებს) ჰეი, მურმან! (მურმანი შემოდის) ვინ არის ჩემი მეუღლის საყვარელი?

მურმ. (ცახცახებს) თავადი ავთანდილ სამძივარი.

როსტ. (მურმანს) ვესწი! (მურმანი გადის) ვაიგონე.

სირ. იცოვა შიშისაგან... ის არ არის... ავთანდილ არ არის, აოა.

როსტ. მურმან.

მურმ. (შემოდის) ბატონო.

როსტ. სთქვი ყველაფერი, რაც იცი... პირში უთხარო...

მურმ. (ცივად) ერთი წლის შემდეგ, რაც ბატონი როსტომ აქედან წაპოჩანდა, ქალბატონ სირინოზმა თავად ავთანდილ სამქიართან სასირცხო კავშირი დაიქირა. ავთანდილის სასახლე აქვე ერთ თოვის გასროლაზეა. ყოველ საღამომობით ავთანდილ აქ ცხენით მოდიოდა და მხის ანოკლამდე ქალბატონის საწოლში რჩებოდა. პავშეი მისია. შემოძლიან ჩამოვთვალო ყველა დღეები, რომლებიც ავთანდილმა ამ ორი წლის განმავლობაში აქ გაატანა...

როსტ. კმარა. საბუთები, კიდევ გნებავთ, ქალბატონო?

სირ. საჭირო არ არის.

როსტ. მურმან. უღარაჯე ისიც და ეს ჯოჯოც ცოცხალი უნდა იყენენ. სიციცხლეს გამოვსალმები, თუ არ მოვიხებრებია. გესმის.

მურმ. დამშვიდებული ბრძანდებოდით... ქალბატონი ცოცხალი იქნება.

როსტ. (მიდის კარებისაკენ).

სირ. (მივარდება) საღ მიღიხარო!

როსტ. (ნაღვლიანად) თქვენნი საყვარლის მოსაყვანად, ქალბატონო... მე თითონ მოგვეგვი აქა... (ვადის). (სირინოზა კვითინით აკვანთან დავშვება. ხანგრძლივი პაუზა. სირინოზი ლოკულობს. მურმანი კარებთან არის გაჩერებული და ბოროტის სიხარულით სირინოზს უყურებს. ვარდნად მოისმის მეომართა: „ჰეი, ჰეი!“ იარაღის წკრიალი, ცხენების ჭიხინი. სიტყვების ნაწყვეტები მოისმის. ხმაურობის დროს სიჩუქეა. მოასმის როსტომის ხმა-რაიმე ბრძანება. შემდეგ ხმაურობა თანდათან მიწყდება. პაუზა. უყურათ მურმანი გადაიხარხარებს. სირინოზი ნელა წამოდგება და მურმანს შეხედავს).

მურმ. როსტომი თვითონ წაბრძანდა სამძივარის მოსაყვანათ... დიდი პატივის ცემა... ძალიან გახარებულნი უნდა იყოთ.

სირ. გამცემო.

მურმ. მე ჩემს ბატონს ვიცავდი.

სირ. ჯალათო რა დავიშავე ისეთი?

მურმ. თქვენ სავარსამძივების სახელი ლაფში ამოსავართ... როდესაც ბატონი საომრად მიბრძანდებოდა, მაშინ მითხრა... „მურმან, შენთვის ჩამიბარებია ჩემი მეუღლე, ჩემი ბედნიერება და პატიოსნება“. მეც პირობა დავდე, მაგრამ რას ვხედავდი. ვეხედავდი, რომ ამ პატიოსნებას სამძივარი იპარავდა; ჩემი ბატონი კი სირცხვილს ვერ გადავიარჩინე. მაშინ დავიფიცე, რომ შურის ძიების საშუალებას მაინც მივცემ... და შევასრულე კიდევ.

სირ. მონა.

მურმ. დიდად, მე ჩემი ბატონის, როსტომის მონა ვარ. ეს მართალია, მაგრამ უზომოთი მაყვარს იგი. მე მშამდა, რომ ჩემი ბატონი ცოცხალი იყო და შურის ძიებას ველოდი... და რომ არ დაბრუნდებულყო. მის მაგიერ მე თითონ ვიძიებდი შურს. ეხლა ნეტარი საათი ახლოვდება.

სირ. გაჩუმდი მზეცო... გეთრეო აქედან.

მურმ. როსტომმა მიბრძანა და აქ უნდა დავჩრქე.

სირ. მომზორდი, მომზორდი... დიღვარდისა, დიღვარდისა...

მურმ. დიღვარდისა ვერ მოვა,—ის ეხლა ხეზე ჰკიდია ჩამომხევალი.

სირ. (შეჰკვივლებს) აა. მზეცემო... ტყის ნადირებო, სისხლის მსმელნო, შე გამომცემო... ოო, ღმერთმა დაგწყვეტოს, დაგწყვეტოს... (შორიდან მოისმის ზარის ხმა. მოკლე, ვრც და შიშის მომგვრელი).

მურმ. დაიწყეს.

სირ. რა არის? ზარის ხმა?!

მურმ. თავად სამძივარს ქართლის რაინდი სავარსამძივ მიძე სალამს აძლევს... რა მზიათული ნადირი ექნებათ.

სირ. (ჩუმით დავშვება აკვანთან. ფანჯარაში შორიდან ცეცხლი მოსჩანს. ზარის ხმა არა სწყდება. მურმანი სიხარულით აცხიკახებული შეჰკვირებს და ფანჯარისკენ იყურება).

მურმ. აა, ქალბატონო, გაიხედეთ ფანჯარაში. ნადირი დაიწყა კიდევ.

სირ. (წამოვარდება, ფანჯარას მივარდება, ცეცხლს დაინახავს და დაიკვივებს) აა. (დაეცემა) ღმერთო, ღმერთო შეიწყალე. ღმერთო შენ გადაარჩინე.

მურმ. ცოდილით ღმერთი როდი მოუსმენს.

სირ. სტყუო, იუდა. თქვენ არ გიშველით ღმერთი. თქვენ, მზეცემს... (შორიდან მოისმის ბუკის ხმა სამჯერ).

მურმ. გვიანდაა ლოკვა. მორჩა, სამძივარი დაქერილია.

სირ. სტყუო.

მურმ. გემისის, ბუკის ხმა. (პაუზა). სამჯერ. ამ ნიშნით როსტომი ვეაჯყობინებს, რომ სამძივარი მის ხელთ არის.

სირ. მე შენ გეუბნებ: ცოცხალ-მეთი.

მურმ. ეხლავე თითონა ნახავთ.

სირ. (ვედრებით) მაშ მართალს ამბობ? გვედლოები მითხარი: მართალია, ავთანდილ დაქერილია?

მურმ. ღვთის სახელს ვფიცავ, დაქერილია.

სირ. აა, მაშ ეხლა კი ვიცო, რაც უნდა მოვიქმედო. (მივარდება აკვანს, ბავშვს საჩქაროდ აკოცებს და ამბობს) აღარც მე ვიქნები, არც ის, მაგრამ შენ მაინც არ დაიღუბები... ღვთის მშობელო შენ გაბარებ ჩემს აწვიას. (არმატურიდან პაწია ხაჯალს ჩამოიდებს) მშვილობით ავთანდილ. (უნდა გულში ჩაიკრას).

მურმ. (თვლით არ მოუშორებია დროცა დაინახავს ხაჯალს ქარქაშ-დან ამოღებულს, მივარდება და ხელს სტაკებს) არა, ამის ნებას კი არ მოგცემთ. ჯერ შურის ძიება უნდა მოხდეს.

სირ. (ებრძვის) აა, ხელს მაშლი?.. შე მზეცო, შენა, მაშ ჯერ შენ მოკვიდი. (ხელს გაინათავისუფლებს და ხაჯალს გულში ჩასცემს. მურმანი ბარბაცებს, მაგრამ მაინც ხელს მაგრა დაუჭერს და არ უშვებს. გარედან ხმაურობა)

მურმ. (ყვირის) აქეთ, ბატონო ჩემო, მიშველეთ! (სირინოზი იბრძვის. მურმანი მუხლებზე დაეცემა, მაგრამ ხელს არ უშვებს და სირინოზსაც ძირს დასცემს. ამ დროს შემოვიარდება როსტომ ხნალამოღებული).

როსტ. მურმან. აქ რა ამბავია? ვერ შეასრულე ბრძანება.

მურმ. ხაჯალი წაართვით. თავის მოკვლა უნდაა. მე შეუშალე ხელი... მძიმედ დაქრილი ვარ... აი მკვდები...

როსტ. (სწოფად წაართმევს ხაჯალს).

მურმ. ჩემო ბატონო... მშვიდობით... შური იძიეთ... სასტიკი შური...

ფ ა რ ლ ა

(დასასრული შემდეგ ნომერში იქნება)

შალვა დადიანი
მ. ქორელი

კავლე და გეჟან

(გურული სცენა)

პეგ. დიღვარდისი რეჟენი წროულს აღდგომა ნანესებში შეხთა კაცო?

ხეგ. ჩემი აღდგომა წროულს კიარა ყოველ წელიწადს ნანესებში და ნავალბშია. ახლა მაინც თლთ დევიკარგეთ. რავერ გუუსტეა ასე მიწა ფულსაც და საქონელსაც. ფული კაცი რომ იშინო საქონელი არ არის. გამავლობა მაინც თლთ დიკარქა მავ დასურ ეშმაკის

ზოგონილს. ძალუან საველდაგეფო მეზობელს უთხარი სხხნავი მომეხმარე მეთქინ, და ერთი დღის ქართი ხუთასა მანათი მთხუ, დამამაღლა კილომ ხათრია შენიო. დაგელეო ქაღმერთო სამართალი, ამას თუ ხათრი და მორიდება ქეჲ. ხუთასი მანათი კაცო საფრანგეთის პრეზიდენტს თეჲში არ ქონდა და მეზობელი ერთ დღეს ხარის ქართი მოხოეს. მე საფრანგეთში კი არ ვუყვიღვარ მარა რაცხას ბალნები წიგნში პუტუნებდენ და მე ყური მოვკარი.

პავ კი. მარა ბეჲნავ, იგი თუ გვიგონე იმ ბალნებიდან, საფრანგეთის პრეზიდენტს სალილი ან საუხემ რა უჯდებოდა, ხუთასი მანათი რომ ჩალაში გადახთიე იმ კაცს და იგი ჩალა იმ ხარებმა საუხემთ მირთოვეს და იგიც წუჭკათაი, მაჲმინ არ იცილი ხარის ხარები თავს დავიფასებდა? პრეზიდენტი კი არა, მისი ხარები ახლა მე ზღა მანა ლმერთა ძამიეჲ ისე პაჲე პეჲე შაიდარე საქმე ერთმ ნეთს და მაჲმინ ბეგერი ლარ გაგიკვირდება. რაჲ! შუმი ყაძახი რომ იყავი და თოვადს გუჲუანასწორდი, ახლა შენც მოქალაქე ხარ და იგიც. ხო და მავ თუ კი არ გეჲყენა და შეიჩევი, ისე შეეჩევი იმასაც რომ, მანათი მიოთხელ კაბეკათი შესცავლე ისე; რაჲვარც შენ გლები მოქალაქეთ შოცავლე, და მაჲმინ მაგი სძქიერე აღარ გაგიკვირდება.

ბეჲ. მომიყვიე ახლა შენ ოკობოდურ, იგი რალა საქირო იყო თევეებს რომ სახელები შეუჲვალეთ, ახლა მარტია და თქვენ იძახით აპრილიო. მაგის სახელის შეცვლა რალა საქირო იყო?

პავ. მაჲა იმით რომ ეგება ყანა ადრე დათესო და სულის დასაჲურებელი მოგვიდეს, თეჲრა შენ იძახი ყაძახო ჯერ ადრეა, ჯერ ადრეა და ადამის ყამის მოღულზე თესე ყანას ივანობისთეჲში, მერმე ტიოი აფერი მომიოიდაო. არ იცი რაფერი მუჲმეტი ვართ? ორი საყენი ლოზე ქონდა კაცს ვასალობაი, იგი არ მიალობა და ორ კვირეს ქე ცო დათესილი ყანა ძალსავით ყეფთა ვითამ ლოზებს აზინებადა, მარა მაინც აფერი შეგებუდა და სინინ და რაც დათესა იგი ყველი ამოხიჲა, წმინდა ბასილის ნაკურთხმა. პატრონს იგი მოსახედა დარჩა რომ ძალეგით ყეფა დღისტავლა. ასეა ჩემო ძამია ბეგერში გლახა დროია მარა უფრო მეტში კაი: ზოგში ჩვენ ვართ მეტყუარი და ზოგში მთალი ქეჲყნის არეჲა. ისე გულს მაინც სუ ვეიტეჲ აქანაი თუ ცხოვრება გეჲარება საქოის მაინც ძალათი მოაზე იქნები, თეჲრა ნამტეხარი რომ დაბერიდები აქანინც დეჲყუებ ტოზახს: იმ გლახა და საშინელ დროზე ცოლშვილით დაყურული ვეყვი, მარა მაინც ყოლდფერს გუჲუქიეოქეჲ. ძე ლი კაცები რომ იტყვიდენ მასხოგობას: დიდი ბუნტეჲ, პაჲე ზუნტი, მხის დაბნელობა, ყარიმის ომი, დედუფლის გადავარდნა, ჩვენც ვსიქეთა ჩვენი მასხოგობა, დევიწყით ას: პირველთა ჯილამ იმ წელიწადი დალი ომი ყველი სახემწიფო რომ ჩხუბობდა. მერმე მაგას მოჲყა „შინელობა“ ქალიან კაციან. ყველამ შინელი ჩეიყეჲ. მერმე ბრძოლის ველის მიტეება. ამას დავათქვი სირბილობიე მერმე საქონლის დატაცება. აგი იქნება „ტაკიობიე“ მერმე სახელშეიფობის დაყოფა, ყველკაცი კის პატრონობა. დენიკინობა, ბალშეიკობა, საზონიკობა, მაშენიკობა, რაიცი კილომ რამდონი მამაძალობა მარა ჩვენში მაინც სიეთის გამარჯვება. ახლა ომელუ მათუსალაი იქნებოდა რომ ამდენი დროის ცვლოლება სცოდნოდა. ახლა ეკვი დარაბა რომ ჩვენც ვამთავრობის წყალობით ბათიშ დეპორტუნებთ თა იქნეი შენ ქალაქის თაობას მოაკეჲმენ. დეპოჲოვი პაჲეს და მერმე ჟორდანი დაკოთიმობს მის ადგილს, და შენ იცი რაჲა მუჲაჲსერიგებ ყოლიფერს ჩემი ბეჲან.

ათონიგენ წუღობე

პრიტიკა და გიგლ მგრავია

ნუსხულ-ქართული ტექნიკური დეჲქიჲოჲნი.

ვერობელ, მეცნიერი ტერმინებს ლათინურ და გერმანულ სიტყვებითა ჰქმნიდა, რადგან სწავლა კლასიკური სისტემისა ჰქონდა მიღებული, და სამეცნიერო ენად ლათინურსა ხმარობდა. ამას ხელს უწყობდა ევროპულ ენების ახლო ნათესავობა ლათინურთან. კლასიკური სისტემის სწავლისას უკეჲ ბოლო მოეღო თვით ევროპაშიც და ჩვენში ხომ არავითარი საფუძველი არ იქნა არსებობისა. სამეცნიერო ენად ლათინური დიდი ხანია უარყოფილია; დღეს ყველა განათლებული ერი თავის დედაენასა ხმარობს და რამდენადაც ნაკლები ენებსა ლათინურ-ბერძნულის მყოდენ, იმდენად ძნელი ექნაგებმა გდება ამ ენებით გამოთქმული ცნებანი და აუცილებელ საქიროებად გახდება უცხო სიტყვით გამოთქმულ ცნებათა თარგმნა და ეროვნულ ტერმინოლოგიის შექმნა.

მიმავალიშ. პირველ მიმავალში შეიძლება მთელი კაცობრიობა ერთი ენითა ლაპარაკობდეს და თავისუფლება და თანასწორობა, ძმობა და ერთობა მართლა განხორციელდეს. ამ „მომავლის“ მოახლოება და მოკიდებულა ხალხთა გონებრივ და ზნეობრივ განვითარებაზე და არა სამეცნიერო ტერმინების ერთნაირებაზე. მარტო ტერმინები კი არა, დღეს რომ მთელი კაცობრიობა ერთ ენას ლაპარაკობდეს, გაუმძღარი ევროპელი მაინც იმის ცდაში იქნება, რომ ტენიკა გაიდლოვარს და სიმდღრე მოიხვეჭოს, და მშვილი ჩინელა იმას ცდაში იქნება, რომ თავისი ქვეყანა გაღვულ კელეგით შემოზღუდოს, —თავი დამანებთ, თქვენი არც განათლება მინდა, არც უხნეობაო! „მომავლის“ მოსახლოებულ საქარა ხალხთა გონებრივი განვითარება და რსულ ზნეობრივი გაღაქმნა; და რამდენად ადვილად შესაგნები ენით მიმართავს მეცნიერება ხალხს, იმდენად მეტად გაუადვილებს მის შეთვისებას და წინსვლას.

უელტურო ხალხმა რომ სხვისი მიიღოს, სრულია დებუნებრივია, რადგან თავისი, ნაკირნახულეჲი არა ჰქონდა რა და მაშასადამე არც რასმე უარყოფს და ჰკირავას. ჩვენ კი ამ მხრივ არც ერთ ევროპულ ხალხს არ ჩამოუფერადებით არც ხალხის განვითარებით, არც მწირობით. მანამ მზე განათლებისა აღმოსავლეთით გვინათება, ჩვენც იქითა გეჲქონდა პირი და იმისთანა განძით არის შემკული ჩვენი მწერლობა, რომლის დარი ევროპაში არ მოიპოვება; დღეს მზე დასავლეთით გაბრწყინავს და ჩვენც იქით ვიბრუნეთ პირი, რომ მოწინავე ერებთან ერთად ჩვენც ვიდწოდეთ კულტურის წინსვლაში. მეცნიერება მიზანი კი არა, საშუალებაა ბრწყინვალე მომავლის დამყარებისა და ეს საშუალება, ვერაღა შესაგნებ, დღემდის სიტყვით უნდა ეძლეოდეს ხალხს და არა უცხო, გაუგებარ სიტყვით, რომლის ვასაგებად ლექსიკონები უნდა იხმაროს და განმარტებანი.

ამ მხრე სრულად მართალია ტენიკური საზოგადოება, —არც ერთი უცხო სიტყვა, ყველა ცნება ქართული სიტყვით უნდა იყოს გამოთქმულიო.

სადავო და სასინჯი თვით ლექსიკონი გახლავთ, ესე იგი ნაყოფი ამ პრინციპისა, სახელობარ —რამდენად ვასაგებია ტერმინი, რამდენად მკათიოდ გამოჰბატავს საგანს და რამდენად ეთანხმება სიტყვისა გამოება ენს მოხოზიგნილებას.

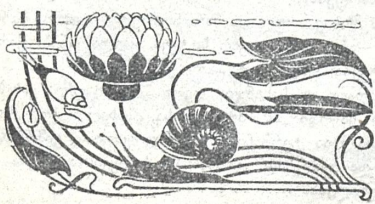
ოდნავ გადასინჯავა ლექსიკონისა ვერ აკმაყოფილებს ამ მოთხოვნილებასა, წია, აირო, ძალარა, პანისი, ქმოსი, წინადგარი, ნუთი, რიცხვადი, აგვარი, ნიფთვანობა, თბიზონი, თბილანტი და სხ. ისევე გაუგებარი იქნება ქართველი კაცისთვის, როგორადაც ატომი; გავი, ალკოლი, აზოტი, მაშინა, კოფიცინენტი, ნოლი, ნოპერი, ორგანიული, ქიმიბა, ტერმოპეტრი, ტემპერატურა.

ლექსიკონის ვრცლად განხილვას არა ნაკლები შრომა დასჭირდება, ვიდრე თვით შემდგენელთა დასდეს, და მეტადრე დრო, რადგან არა გადასინჯვით, არამედ პრაქტიკულად მის ხმაარებით დამტკიცდება, რა არის მისი სიტყვა, რა არის შესასწორებელი და რა უარსაყოფი, მათ უფრო რომ უნებერსიტეტე გვაქვს და ლექსიკონს ქართულად გვიკითხავენ.

ვინა აკმაყოფილებს ლექსიკონი სიტყვის წარმოების მოთხოვნილებასაც, მაგ. *аппаративная книга* თარგმნილია სიტყვით „თაიკურტაჟინი“, რომელიც უნდა შეიცავდეს ორ ცნებას, სატატუსს და ქანვს და არა ტაციკონის და ქანვს. *Вата* თარგმნილია სიტყვით ბამბა, როდესაც ხალხი ხმარობს სიტყვას „ბამბა“ და ხმარობს სრულად საზარალიანად: ძველად იყო დანაკე, მუშაკი, დაშნაკი, ბამბაკი, შემდეგში ამ სიტყვებს უკანასკნელი ორი ასო მოეკვეცა და დარჩა დანა, დაშნა, ბამბა და არა დანი, დაშნი, ბამბი, თვით სიტყვა ლექსიკონი შეცვლილია „სიტყვარად“. „ლექსიკონი“ უკვე მიღებულია ხალხისგან, უკვე გაქართულებულია და იმის სამაგიეროდ ახლის შემოღება მართო იმიტომ, რომ იდგენდაც ბერძნული ყოფილაო, უსაფუძვლოდ უნდა ჩაითვალოს; ჩვენი დრო, გლობალი, კიდობანი ბერძნულშიც აგრეთვე ითქმის, მაგრამ ამ სიტყვების ჩვენი ენიდან განდევნას არავინ იფიქრებს. ეგეც რომ არაყოს, ბერძნულია მართლა ეს სიტყვები, თუ ჩვენგანა აქვთ ბერძნებს მიღებული? ქართველი: იმ დროს მისდევდა ხენა-თესვას, როდესაც ბერძნისა ჯერ ხსენებაც არს: იყო; ხენა-თესვას მისდევდა და მამასადამე ავლაც ქონდა, პურიც და კიდობანიც. ავიტორი თარგმნილია სიტყვით „ფრენსანი“, „სიტყვებში ცხენისანი, ქედისანი, მშვილდისანი ჩხმნად რაიმე ნივთიერი საგანი აღებული, არსებითი სახელა, და არა ზმნა; თუ ითქმის ფრენსანი, მწერლის წილ უნდა ვთქვათ წეროსანი და მიერლის წილ მიეროსანი. „წინსულა“ ყოველთვის პროფერეს არა ნიშნავს, როგორადაც უკანსულა რეგრესი არ იქნება.

შეიათება თურმე გაიშვითებას ნიშნავს, განხილავდა—განხილველ საგანს, მიხარება—რევიზიას, მანახლავდა—გამახლებელს, ფიფთარია—თე-თმბრავს, თვითმრავებს... ეს ახალი ქართულია და, ეიმეორებთ, დრო და ლექსიკონის სპირიტისამებრ ხმარება დასდებს მას საბოლოო მსჯავრს, სიტყვა ასანთი (წუშუშუმა, პუჭკრა აღმოქრე) ამ 30 წლის წინად იყო თქმული, მაგრამ სრულად გამარჯვება მხოლოდ ამ უკანასკნელ დროს იქნისა.

ა. მაქავარიანი

ქართულ კლუბში მარტის 23 სტუდენტების მიერ მ. ქორელის რეკონსტრუქციით დაიდგა „ევერიდის ოჯახი“, პიესა გად. ვ გუნისაი. თუმცა საზოგადოება მაღიან ნაკლები დაესწრო, სტუდენტებმა გული არ გაიტეხეს და შეფერებულ კარკი თამაშით მოლოდინს გადააპარბეს. საზოგადოების ყურადღება ანსამბლმა მიიპყრო, პირველ რიგში აღსანიშნავია სტუდენტული ვასაძე. მან უნაკლებად გადმოგვცა გახარწულ ახალგაზრდას როლი, კეკელეტი გიმნაზისტები იყვნენ ა. ქიქოძისა და ანჯაფარაძისა. გავიკვირება ციმაკურიდის ასულმა მახინჯის როლში. მ. გილოვანი რა როლშიც გამოვიდეს, ყველგან შეაქვს მრავალფეროვნება. არა უშავდა მ. ქიავრელს გიმნაზისტის როლში, მხოლოდ ამ როლისთვის საჭიროა მეტი ბუნებრივობა. ანეტა ქიქოძისა დამახასიათებელ როლებში შეუდარებელია. გამორეკლის ასულმა ნახად გადმოგვცა გაუბედურებულ ობლის როლი. მოხუც ქალების ამსრულებელიც სუსტობდენ. საერთოდ წარმოადგენს დიდი მადლობა და იმსახურა და ყველა ზემოჩათვლილი პირნი მ. ქორელის მეთაურობით, თუ განაგრძეს აკრე შეყვითი მუშაობა, შეიძლება ითქვას რომ პირველ ალავს დათკავებენ ქართულ სცენაზე. არა სჯობია დემოკრატის შეძლება მიეცეს ამნაირ ნამდიდრ ზელგანთა წარმოდგენებითა დასტკიცს, ვიდრე „კამოზა“ და სხვა გადარჯულებული ოპერებით ვითომდა გართობინი?

ჯანი!

საარტიტო ს. თეატრში აპრ. 4 ქართულმა სტუდიამ მ. ქორელის რეკონსტრუქციით დაიწყო სეზონი „მდედ“ ათი. ნინო ჩხეიძემ მედლის შეგნითი აღსრულებით საზოგადოების დადი ყურადღება მიიპყრო. მართალია შესამე მოქმედებაში დააკლდა ტემპერამენტი, ზოგან ერთფეროვნობა შეჭკონდა, სამაგიეროდ უკანასკნელ მოქმედებაში როლში შევიდა და მთლიანად გადმოგვცა კოლხეთის მეფის ასულ მედიდურ მედეას ტამი ნინო ჩხეიძე მედეას საუკეთესო აღმსრულებელია, არა თუ ჩვენში, შეიძლება ითქვას არც რუსულ სცენაზე ჰყავს მოცილე.

ნახად ჩაატარა მეფის ასულის როლი ა. ჩხეიძის ასულმა, ხოლო მეორე მოქმედებაში საჭირო იყო მეტი დრამის გამოხატვა, როდესაც მედეა ეუბნება თავის სახელს. არა უშავდა ეპიტაფილის ასულს. მეფის ამსრულებელი ფრონისპირელი კრიტიკის გარე იყო. ფრონისპირელი მეფე უფრო მწუყუმს მოგაგონებდათ, ვიდრე ანტიორ ქვეყნის მეფეს. სარაულმა საშუალოდ გადმოგვცა თავის როლი. ვასაძემ იტრსეულად ჩაატარა იასონის როლი. დეკორაციები ძალზე შეუფერებელი იყო და ანტიორ ილიოუზისა სრულად არ ქმნიდა. საზოგადოება მრავალი დაესწრო და კმაყოფილიც დარჩა.

ჯილალი.

სახალხო სახლში აპრ. 20 პირველად წარმოადგინეს კ. ვერგესელის ახალი ორგინალური პიესა „ნიობა ქვეშე“. პიესის მთავარი კვანძი მშვენიერია, თუმცა ძველი, ჩარჩო ახალია, თანამედროვე. აქ ბურჟუაზიულ—მეშხანური

და დემოკრატიულ-რევოლუციონური რწმენა მისწრაფებანი ერთანეოშია გადახართული. მოტყუებულ ქალისგან ბავშვის ქუჩაზე გადადგმა ვახრწინილი ოჯახი და დაძმის ურთიერთი ცუდი - ძველი თემაა; შიშხედვად ამისა, ახალგაზრდა ავტორმა გ. გერცე-ზე ეს თემა ისეთ ფერებით ჩამოქანდაცა, რომ საზოგადოებამ ზედ შთაბეჭდილება დასტოვა და ეს პიესა სახალხო თეატრის რეპერტუარის კარგა ხანს დაამუშვენეს. პიესა კარგად იყო მომზადებული-დადგმული და სრულის ანსაზღვრით ჩატარეს: სცენას მოყვარეთ ზედ მიწვევით შეესწაღნენ: თაბ ტ-პები: გ. თახიშვილი (პოლკოვნიკი რუსტ.) ვ. მარგველაშვილი (მარო), ა. მეტრეველი (სიმონ) მ. ქ-წყეტამე (კოტე) და ი. მინდიაშვილი (ბეგლარი) ღირსეულად ასრულდნენ ნაქის როლებს. ინჟინერის ასულის მძიმე რალი (ნინო) კვიციანი, მაინც სიძველესლია, — თუ იბეჯითა, სასარგებლო ძალა შეიქმნება სახ. სცენისა ას-ხამძეს (ილო) თემცა ანსაზღვრით არ დაურღვევია, მაინც სტუმარივით გრძობდა იას. პიესახალს მიეწონა და ავტორიც გამოიხმო.

პიესის ენას ავტორი გაშალაშინება ეტყობება, უფრო დამუშავება და გასუბუქება ხშირია გრძელი წინადადებანი და უცხო გამოთქმანი, ავტორთვე არა ქართული, მაგ. უეჭვადუშვარლო და სხ.

ჩვენი ახალგაზრდა ავტორი თვალსაჩინა მოვლენა ჩვენს დრამატურგ-აში ვესტურებთ წარმატებას **უსაფანო**

ზუგდიდის სცენის მოყვარეთა წრემ მუშაობა გაა-ცხოველა. წრე შეივსო ახალ სცენის მოყვარეებით და წესდებაც ახალი მიიღეს. წარმოდგენება ჯერჯერობით ისევე მუშა-მოსამსახურეთა კლუბში წარმოებთა კვირაში რთხელ. წესდება აუარებელი ხალხი. მირის ხელძღვანელად არჩეულია სამი კაცი: მ. კობახიძე, კ. ბუკია და ირაკლი ბოხუა. აღდგომის კვირაში გაიმართა „გორელის კვირა“ (სამი წარმოდგენა და სხვადასხვა გასართობებთა თელვი კვირის განმავლობაში) საერთო შემოსავალი: ლდრის დაახ. 50000 მ. „გორელების კვირის“ გამართვაში დიდი ღვაწლი მიუძღვის მანია გვიჩიას, პეტ. მუხრანგის, კახუ ჩიქოვანს, სიმონ ცანავას, კირ. კვეყას, ვალ. ჯალაღანას, სერ. ელიავას, სერაპატარაია და სხ.

გორელების კვირა გამართა ცენტრ. პროფ. კავშირის აღმასრ. კომიტეტმა და მუშა-მოსამსახურეთა საკრებულის გამგეობამ, რისთვისაც დიდი მადლობის ღირსი არიან. ვესტურებთ წრეს მხნეობასა და უფრო ნაყოფიერ მუშაობას.

ნაძალადევის მუშათა კლუბში აპრილის 13 თბ. ლისის კვანძის რკინა გზელთა სცენის მოყვარეთა წრის მიერ შ. ბერაშვილის რეჟისრობით წარმოდგენილი იქმნა „ხობრული კომედია“ მამწაწალა სამთხებში — 3 მოქმედებად. საერთოდ მწყობრად ჩაიარა, რაც ამტკიცებს რეჟისორის ენერგიულ მუშაობას პიესის მომზადებაში აღ-დანიშნავია უმათარეს როლის (მამწაწალა ივანე) აღმასრულებელი გ. პავლაშვილი. მან ბუნებრივად დასაფრათა ქვეა მოკლე გულ-უბრყვილო ადამიანი, რომელმაც წუთით ხელთ იგლო ძალა-უფლება და დესპოტად გარდაქმნა მი-სმა ნიქაიუმ თამაშმა საზოგადოებამც და ასიამოვნა. თავის ადგილზე იყო ქი ნი ვარკაბული (ნილო) და ჩვეულენ-ბრეს ცოცხლად ჩაატარა თავისი როლი. ტ-პიური შედე-ქნი იყო გ. სვანიძის დანარჩენნი ანსაზღვრით ხელს უწყობდენ-წარმოდგენის სრულიად უნაკლო ჩატარებას მტკ მუ-

ტად ხელს უშლიდა სცენის სიღარიბე დეკორაციებისა და რეკვიზიტის მხრივ ნუ თუ არ მოხერხდებოდა, რომ წეორე მოქმედებაში მდიდრულად მორთულ საუბრის მაგიდა-ზე ორიოდ ბუტერბროდის ვარდა დაელოცებინათ სხვა კიდევ რამ. ანტრაქტები ჩვეულებრივად გაჭაჭურდა, რაც აილსნება დეკორაციების უქონლობით და უეჭვლობით. საქირაა უყარადლება მიექცეს ამ წერილობან ნაკლს ნუ გივიწყდნება. რომ ნაძალადევის მუშათა რაიონს, რომელიც ავანგარდია თბილისის პროლეტარიატისა, ეს ერთად ერთი კულტურული გასართობი აქვს და ავრდევდ არ აქვს საშუალება დასტკმდის მდიდარ სახანაობებში სახელ-მწიფო და სხ. თეატრებში.

თეატრი ჩვეულებრივ სხევე იყო ხალხით. თეატრი ჩვეულებრივ სხევე იყო ხალხით. თეატრი ჩვეულებრივ სხევე იყო ხალხით. თეატრი ჩვეულებრივ სხევე იყო ხალხით.

ტრამევის მუშებმა მოკლე ხანში არა-აისგან სახა ხელა და დიდი სასარგებლო საქმე შექმნეს: მუშა ხოჯავისა და სხ. ორიოდ მუშის თაონსობით შაშინ გაგარის ფრონტზე სცენის მოყვარეთა წრე მისცა. ამ წრემ თბ. ტრამევის პარკის ბაღში მოაწყო კონკრეტული სცენა და დიწყო წარმოდგენები. გასულ კვირას, აპრ. 13 დაიწყო სა-ზაფხულო სეზონი. წარმოდგენის „რაც გინახავს—ველარ ნახავს“ წარმოდგენის დაწყებამდე, საგანგებოდ მოწვეულ-მა იოსებ იმედშვილმა წა-მოსთქვა სიტყვა „ხელოვნება და „რაც გინახავს—ველარ ნახავს.“ — ის მნიშვნელობა.

შემდეგ წარმოდგინეს „რაც გინახავს—ველარ ნახავს“ ამისთანა ს-ტოეკლით სახევე, ანსაზღვრით სრული და მოხდენილი წარმოდგენა იზიარათად გვიჩინავს: თითქო ყველა ურთიერთს ეჯიბრებოდა პიესა ლამაზად ჩავატაროთო, მიუხედავად იმისა, რომ ბევრი რამ ხელს უშლიდა. გარდა იმისა, რომ სცენა ღია ცის ქვეშა მოწყობილია, ბევრი ხელსაწყო აკლიათ, ზოგი ახლად ან მიკრედ იყო გიმოსული, წარმოდგენამ მაინც კარგი შთაბეჭდილება დასტოვა. მონაწილეობდნენ: ქ-ნი ჩარკვიანი (კატინე) არჯევანიძე, თვარამე და სხ : მ-ნი ხოჯავეი (გეთე) აღ. ნაფთასი (ფრხელი) მ. წეროძე (სოსანი), რუხბურჯიძე (საქუა), მ. გიორგაძე (კობტაია), წილიცივი (დავით), გალუს-ტოვი (მოურავი), თარგამძე (ხაქ.), მ. ნარიანიშვილი (ილო) და სხ. კილო. მიხვან-მიხვანა, ჩატმულა და გარბი ყველას შესაფერი ჰქონდა. ლექტორთა და ყველა მონა-წილენი ხალხმა მხურვალე ტაზით დააჯილდოვა. დასასრულ იოსებ იმედშვილმა სცენის მოყვარეთა წრეს მადლობა გადაუხადა ხელოვნების ასეთი ბეჯითი, გულწრფელი სამსახურისთვის და ტრამევიელთ მოუწოდა: ყოველივე ილონეთ თქვენი მდგომარეობის შესაფერი თეატრი აა-შ ნოთ და საერთოდ ხელოვნების აღიარებინებას ხელი შე-უწყოთო: ის მუშები, რომელთაც თვის მიყვარული ნიკოლოზის კედლის შეწვევით უპირველად მონაწილეობა მიიღეს, თვისი ერთსულეობით ძველი რეჟიმის ბატონ-პატრონი არა ერთხელ დასცეს შიშის ზარის და ბილის სამარცე გამოუთხარესო, თეატრსაც სულ აღვიღად აავგებენ თუ მოიწადინებს. ამ განცხადებას დამსწრენი ტაზით შეხედნენ.

დაესწრო აუარებელი ხალხი, უმათარესად მუშა-მო-სამსახურენი ოჯახობით, შორეული უბნებიდანაც კი. ტრამ-

ვაიელ მუშათა თავაზიანობა იქამდე მისულა, რომ წარმოდგენის შემდეგ საგანგებო ვაგონებს უშვებენ ყოველ მიმართულებით, რაც ხალხს დიდს სამსახურს უწყებს.

ტრამვაიელთა ასეთ მუშაობას ქალაქმა და სხვ. დაწესებულებებმა აუცილებლად დიდი ყურადღება უნდა მიუქციონ და ნივთიერი დახმარება აღმოუჩინონ შესაფერი თეატრის ასაგებად. *)

ძველი მუშა

ს. ხაშმის თეატრში კვირას აპრილის 18 ადგილობრივმა ახალგაზრდათა სც. მოყ. დასმა წარმოადგინა ალ. ყაზბეგის 3 მოქ. დრამა „არსენა“. მით კომორიმეს გარსევანის როლში მეტემოთხოვნიდა. იგი მოვარგებდათ უფრო ახალგაზრდა აწყის. გარსევანი უფრო დამაბისელი ძველებური თავადი უნდა ყოფილიყო. ტასო ხაბაშიშვილა სიდირიას როლში კარგი იყო. სვ. ქოქიაშვილს იორამის როლი არ შეეფერებოდა; ვანო ლაღიძეს არსენას როლი არ შეეფერებოდა, მაგრამ მან ღირსეულად შეასრულა. დავით ნახუცრიშვილმა სირაჯის როლი მოხდენილად განსაზიარა; მან ნამდვილი ტიპი წარმოგვიდგინა ასეთ როლში იგი ძლავარა. ქეთო ლდიძე ნინოს როლში კარგი იყო. მესამე მოქმედებაში განცდა აკლდა.

გაიხს ნახუცრიშვილი თეისის როლში მიიხსუსტებდა; არავითარი დუქია, არავითარი მიმიკა მის ხელს არ უწყობდა. გოვია კოშირიძე ზაქარის როლს კარგად ასრულებდა. საზოგადო ვლკხურ რალებს იგი მუდამ კარგა ასრულებს. იოს. მესხაშვილს ნათლამბის როლში არა უხარბდა. დანარჩენნი საერთო ანსამბლს ხელს უწყობდნენ. დარბაზი სასეე იყო, ხალხი ნისამოყენები დაიწვია. შემოსავალი გადაეცა თეატრის ფონდს. აქაჟურ ახალგაზრდობს ნიქიც და უნარიც შესწევს. მაგრამ საქმის კარგად სვლას ხელს უშლის სცენის მოუწყობლობა.

შა-ლი

თბილისის ფოსტის კანტარის დარბაზში კვირას, მარტის 28 თბ. ფ. მომღერალ-მგალობელთა გუნდის თაოლნობით იყო გამართული საღამო კონცერტი მიწის ძვრის საგან დაზარალებულთა სისარგებლოდ. წარმოდგენილ იქმნა: 1. „ქარა“, დრ. 1 მ. აპოთეოზით ს. ილორელისა. პიესა მეუად შინაარსიანა გამოდგა. დამსწერ საზოადოებამ აფორი ვაშა-უაშთა დაავლადი, 2. „პანტლა პუნტა“, ვოდ. 1 მოქ. დაზავჭელისა. პიესა მეტად მხიარულია, მხოლოდ ძალიან ჩამოვასკ. **ჩემოთუხ** ლეღეს. 3. გუნდი, ტრიო, დუეტები და სხ... შემოსავალი 1200 მ. ხარგების გამოკლებით დარბაზი 7500 მ. რაც დანიშნულებისამებრ გადაეცა. **დღესიკო**

ბალეტის მასწავლებელ რიონიშვილის კონცერტ საღამომ ქართულ კლუბის დარბაზში მარტის 28 საინტერესოდ ჩაიარა. შეგნივად ასრულებდნენ პლასტიკის და ბალეტის ნომრებს რიონიშვილის ქართულ მოწაფენი. ეს იმის დამამტკიცებელია, რომ პლასტიკა ბუნებრივად უცხო ხელოვნება არ არის ქართველ ხალხის. სასურველია მხირო აწიარო კონცერტ-ბალეტების გამართვა. საზოგადოება ნალები დავსწრო, რადგან ადგილებს ფასი ძვირი იყო. **ბარბოც**

*) როგორც გადმოვცეცს, მეორე მესამე დღეს ტრამვაიელ მუშათა კავშირს თვისი მცირე თანხიდან 20000 მ. გადაუღვია ამ საქმისთვის. საჭიროა სხვათა დახმარებაც. **რედ.**

რედქტორ-გამომცემელი **იოსებ იმედაშვილი**

სტამბა ქართული ბეჭდვითი აზნანავობის, რუსთაველის კვრ., № 26.

ქ. გარში აპრ. 15 ა. წ. ადგილობრივ სახალხო გავარდის ბინაზე გამართულ იქმნა უფასო საღამო. სცენა მომზადებული იყო გვარდიელების მიერ ლაშქრულად კარგებისაგან. წარმოდგენილი იქმნა: „ნამუსიანი ხალხი“ ვოდ. 1 მოქ. ი. იმედაშვილისა; „ტიმოთეს ლეღვი“ ვოდ. 1 მოქ. გრუშაშვილისა და ბილოს საღამო დამაზიარა სახალხო მუსიკოსმა ილიკო ქუჩხულმა, როშლმაც არც ამ შემთხვევაში დაივიწყა დანერგული გარი. ხალხი შესაფერისად დავსწრო. ეს პირველი საღამო გარის დანგრევის შემდეგ და ამ პირველი საღამოს მომწყობათ ითვლება სახალხო გვარდია, რომელმაც თავის მოვალეობასთან ერთად არ დაივიწყა ადამიანის სულიერი მოთხოვნილების დაქმყოფილება. მადლობა დამისახურეს ადგილობრივმა სახალხო გვარდის შტაბმა, დაუფიყარნა მუსიკოსმა ილიკო ქუჩხულმა, რომელმაც თავის დასწრებით მონაწილეობა მიიღო საღამოში, აგრეთვე მომქმედთა პირებმა პიესებში, რომელთაც შესაფერისად შესარულებს თავის როლებში მცირე ნაკლის გარდა, რაიც საპატივებელია ამ პირველ შემთხვევაში, და საღამოს გამგემ გ. მინაზაროვმა იმ შრომით, რაც მან გასწია ამ საღამოს მოწყობისთვის. სასურველია ამისთანა საღამოები გვიმართოს ყოველ კვირულად, რითაც ისედაც სტიქიისაგან დაჩაჯრულ ხალხს მოუტანს სულიერ საზრდოს. **იანონი**

პირველი განსუბა

პირველი მისის გადახდას დიდს აზმით აპირებს თბილისის მშრომელი ხალხი. ამ დღეს ყოველგვარი მუშაობა დაუქმდება. ახვე დღეს ვალდება ნაძალადევის თეატრი (მუშათა კლუბი პრეზიანოვის სახელისა).

უემოწირულება

(ძველი სია)

ქურნალ „თეატრი და ცხოველებ“-ს ფონდის ვასაძლიერებლად: ივ. (ახო) ვინაჩისაგან — 2000 მ., 10 წ. შესრ. სხ. ქართ კლუბსაგან — 2000 მ., იოსებ ყაქიევილისგან — 500 მ., საქართველოს კოპერატივთა კავშირისაგან — 200 მ., სცენის სცენის მოყვარებთაგან 3. მეუნარევის ხელით — 500 მ., ვარლ. ახვლედიანის, ვარლ. ავალიანის და ვასილ თურაბულიძისაგან წარალ-წარაილად — 3000 მან.

რედქტორი შემომწირველთ გულთაოდ მადლობას უქცენის. — დანარჩენ შემომწირველთა ვინაობას შემდეგ დაუბეჭდავთ. **რედ.**

ყოველთვიური სამხატვრო სალიტერატურო ყურნალი

№ 2 „ქარნასნი“ № 2

გამოცემა ამ მოკლე ხანში

მონაწილეობას იღებენ: გ. ტაბიძე, მ. ბოქორიშვილი, ი. მოსაშვილი, კ. ებრაღიძე, არ. გაბუნია, შ მეფანდურე, ამაო, მ. ბოქორიშვილი, შ. გომართელი, არ. მაქავარიანი კ გერგეხელი, დ. პარანსელი, დ. შიძველი, არიანი, კ. რატიშვილი და სხ.

ყდა — მ. თოიძე

რედქტორი **შალვა მეფანდურე.**